



## MESTO NITRA

### Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

<b>Predkladateľ:</b>	Mgr. Martin Horák, prednosta Mestského úradu v Nitre
<b>Číslo materiálu:</b>	547/2020
<b>Názov materiálu:</b>	<b>Návrh na schválenie zámeru vyhlásenia verejného obstarávania nadlimitnej zákazky: Zabezpečenie služieb vo verejnom záujme mestskej autobusovej dopravy pre potreby cestujúcej verejnosti v meste Nitra</b>
<b>Spracovateľ:</b>	Mgr. Martin Horák Ing. Pavol Jakubčín Mgr. Marcela Turčanová, LL.M.
<b>Napísal:</b>	Mgr. Martin Horák Ing. Pavol Jakubčín Mgr. Marcela Turčanová, LL.M.
<b>Prizvať:</b>	
<b>Dátum rokovania MZ:</b>	29. 06. 2020
<b>Dátum vyhotovenia:</b>	23. 06. 2020

<b>Návrh na uznesenie:</b>	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Návrh na schválenie zámeru vyhlásenia verejného obstarávania nadlimitnej zákazky: Zabezpečenie služieb vo verejnom záujme mestskej autobusovej dopravy pre potreby cestujúcej verejnosti v meste Nitra s c h v a ľ u j e Zámer vyhlásiť verejné obstarávanie nadlimitnej zákazky: Zabezpečenie služieb vo verejnom záujme mestskej autobusovej dopravy pre potreby cestujúcej verejnosti v meste Nitra u k l a d á odboru dopravy zabezpečiť vyhlásenie a realizovanie verejného obstarávania
----------------------------	---

<b>Podpis predkladateľa:</b>	
------------------------------	--

## Návrh na schválenie zámeru vyhlásenia verejného obstarávania

### Základné informácie k zámeru vyhlásiť verejné obstarávanie:

Názov zákazky: Zabezpečenie služieb vo verejnom záujme mestskej autobusovej dopravy pre potreby cestujúcej verejnosti v meste Nitra

Postup verejného obstarávania: Verejná súťaž podľa § 66 ods. 7 zák. č. 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Ďalej len „zákona o verejnom obstarávaní“)

Zákazka bude vyhlasovaná ako príležitostné spoločné obstarávanie podľa § 16 zákona o verejnom obstarávaní mesta Nitra a obcami: Obec Branč, Obec Ivanka pri Nitre, Obec Lužianky, Obec Nitr. Hrnčiarovce, Obec Štitáre.

### Výsledok verejného obstarávania

Výsledkom verejného obstarávania bude uzatvorenie zmluvy o službách vo verejnom záujme:

- Medzi mestom Nitra a budúcim dopravcom
- Medzi obcami a budúcim dopravcom
  - o tieto zmluvy budú vzhľadom na rozsah výkonov zjednodušené oproti zmluve medzi dopravcom a mestom (napr.sa uvažuje o neaplikovaní zábezpeky, zjednodušení pokút, úprave pravidiel zmeny výkonov a pod).
- Zmluva bude uzatváraná na obdobie 10 rokov od začatia poskytovania služieb vo verejnom záujme s právom objednávateľa uplatniť opciu v trvaní 3 rokov a maximálnym navýšením o 10% za celé zmluvné obdobie.

### Predpokladaný rozsah vyjadrený v tkm a predpokladanej hodnoty nákladovej ceny:

Samospráva	Ročný východiskový výkon vyjadrený v km	Celkový zmluvný výkon v km za základné trvanie kontraktu (10 rokov)	Celkový zmluvný výkon v km vrátane 3 ročnej opcie	Celkový zmluvný výkon v km vrátane 3 ročnej opcie a 10% navýšenia	PHZ (2,34€/km, vrátane 3 ročnej opcie a 10% navýšenia)
<b>Mesto Nitra</b>	<b>3 661 681</b>	<b>36 616 810</b>	<b>47 601 853</b>	<b>52 362 038</b>	<b>122 527 170 €</b>
Obec Branč	31 864	318 640	414 232	455 655	1 066 233 €
Obec Ivanka pri Nitre	53 082	530 820	690 066	759 073	1 776 230 €
Obec Lužianky	55 412	554 120	720 356	792 392	1 854 196 €
Obec Nitr. Hrnčiarovce	24 980	249 800	324 740	357 214	835 881 €
Obec Štitáre	19 218	192 180	249 834	274 817	643 073 €
<b>Spolu</b>	<b>3 846 237</b>	<b>38 462 370</b>	<b>50 001 081</b>	<b>55 001 189</b>	<b>128 702 782 €</b>

\*východiskové km predstavujú súčet dĺžok cestovných spojov, ktoré bude dopravca zabezpečovať. Obsahom týchto km nie sú technické kilometre (tzv. ubehové alebo aj prístavné a odstavné), ktorými dopravca riadi svoj vozový park nastupujúci na výkon (cestovný spoj).

## Vo vzťahu k výpočtu odmeny za poskytnuté služby vo verejnom záujme:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave (ďalej len „Nariadenie“) uvádza, že služby vo verejnej osobnej doprave ako služby, ktoré sú potrebné z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu, avšak nemôžu sa poskytovať na komerčnom základe (ak by mal dopravca zohľadňovať svoj obchodný záujem, neposkytoval by tieto služby v rovnakom rozsahu alebo za rovnakých podmienok bez odmeny). Nariadenie zároveň určité stanovuje pravidlá uplatniteľné na úhradu za záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme v odvetví vnútrozemskej dopravy.

Vychádzajúc z Nariadenia je povinnou náležitosťou zmluvy o službách vo verejnom záujme:

- a) jasne vymedzenie záväzku vyplývajúceho zo služieb vo verejnom záujme, ktoré má poskytovateľ splniť, a dotknuté geografické územia;
- b) vopred objektívnym a transparentným spôsobom stanoviť:
  - i. parametre, na základe ktorých sa majú počítať prípadné platby úhrady, a
  - ii. povahu a rozsah prípadných výlučných poskytnutých práv spôsobom, ktorý zabráni nadmernej úhrade.
- c) určujú spôsob stanovenia nákladov spojených s poskytovaním služieb. Tieto náklady môžu zahŕňať najmä náklady na zamestnancov, energiu, poplatky za infraštruktúru, údržbu a opravy vozidiel verejnej dopravy, parku koľajových vozidiel a zariadení potrebných na poskytovanie služieb osobnej dopravy, fixné náklady a vhodnú návratnosť kapitálu.

Vychádzajúc z uvedeného mesto spracovalo nasledovný návrh spôsobu výpočtu odmeny dopravcu za poskytnuté služby vo verejnom záujme:

- Dopravca každoročne predloží kvalifikovaný plán dopravných výkonov na podľa cestovných poriadkov.
- Z uvedených podkladov Objednávateľ vypočíta splátkový kalendár záloh na každý mesiac v roku tak, aby zohľadňovali plánované dopravné výkony a tržby v príslušných mesiacoch.
- Po skončení každého mesiaca dopravca predloží výkazy o skutočných dopravných výkonoch a tržbách a Objednávateľ vykoná predbežne mesačné zúčtovanie.
- Po skončení kalendárneho roku a zverejnení potrebných štatistických ukazovateľov vykoná Objednávateľ ročné zúčtovanie. V ňom zohľadní skutočný vývoj cien PHM, rast priemernej a minimálnej mzdy a vývoj inflácie.
- Náklady ktoré dopravca nevie ovplyvniť (napr. mýto a cestná daň), bude Objednávateľ preplácať vo výške skutočne preukázaných nákladov a nebudú súčasťou predkladaných ponúk v súťaži.

Základný princíp vzorca na výpočet doplatku:

Doplatok mesta = (cena za 1 tkm) \* (vykázaný reálny výkon) + (odsúhlasené náklady na odpisy autobusov) + (skutočne preukázané náklady mýto, cestná daň ...) - (Zálohy) - (Tržby a iné výnosy)

Zmluvne určená nákladová cena za 1tkm bude v priebehu trvania kontraktu valorizovaná príslušnými indexmi (napr. priemerná cena nafty udávaná Štatistickým úradom, priemerná a minimálna mzda zamestnanca v národnom hospodárstve alebo inflácia). Zloženie nákladovej ceny bude zohľadňovať pomer nákladov súvisiacich s reálne vykonanými tkm a vzájomne odsúhlasený počet nasadených autobusov zabezpečujúcich výkon vo verejnom záujme. Za účelom vykrytia nárastu alebo poklesu cien v národnom hospodárstve sa prvá valorizácia uplatní k nástupu na plnenie. Ponuková cena uchádzačov tak bude odzrkadľovať cenové hladiny v čase predkladania ponúk, nie v čase nástupu na plnenie, čím sa zníži riziko „rezerv“ v cene.

## Požiadavky na technicko – prevádzkové štandardy

Pri koncipovaní požiadaviek na veľkosť a vybavenie autobusov mesto zohľadnilo aktuálne potreby (zachováva sa veľkosť autobusov a min. potrebný počet (mini, midi a kĺbové), ako aj aktuálne požiadavky cestujúcej verejnosti (wifi pripojenie a klimatizované autobusy). Vo vzťahu k veku vozidlového parku mesto neplánuje určovať minimálny počet nových autobusov, pretože pri max. veku vozidla kopírujúcom dĺžku zmluvy (13 rokov) a požiadavke na priemerný vek vozidlového parku to je neopodstatnené. Z predbežných trhových konzultácií vyplynulo, že každý dopravca, ktorý bude vstupovať do dlhodobého kontraktu uvažuje s novým vozovým parkom alebo výrazným počtom nových autobusov (a napr. len záložné spoje nechá ako používané vozidlá).

Mesto Nitra zohľadnilo aktuálny spôsob odbavovania cestujúcich, na ktorý sú občania mesta a obcí zvyknutí. Naďalej sa uvažuje s odbavovaním pri nástupe cestujúcich (formou zakúpenia lístka u vodiča, pomocou dopravnej karty alebo SMS lístkom). Do budúca sa uvažuje aj s využitím mobilnej aplikácie prípadne platbami bankomatových kariet. Pre skvalitnenie služby sa plánuje osadenie zastávkových tabúľ oznamujúcich odchody autobusov na braných zastávkach v meste.

### **Dôvodová správa**

Z dôvodu potreby zachovania dopravnej obslužnosti mestskej aglomerácie zodpovedajúcej súčasne poskytovaným výkonom vo verejnom záujme (v súčasnosti niektoré linky MHD zachádzajú do príslušných obcí a tieto obce platia dopravcovi za tieto dopravné výkony). Z tohto dôvodu mesto Nitra v priebehu mesiaca jún uzatvorí s obcami: Obec Branč, Obec Ivanka pri Nitre, Obec Lužianky, Obec Nitr. Hrnčiarovce, Obec Štitáre, zmluvu o spolupráci (s každou osobitne), ktorej predmetom je príležitostné spoločné verejné obstarávanie. Ak by mesto súťažilo služby vo verejnom záujme osobitne, bez participácie príslušných obcí, cestovné spoje by nemohli zachádzať do obcí alebo by obce boli následne nútené uzatvoriť zmluvu s vopred určeným dopravcom (víťazom verejného obstarávania, ktoré by vyhlásilo mesto len pre svoje potreby).

Z uvedených dôvodov vedenie mesta zohľadnilo potrebu zachovania dopravnej obslužnosti mestskej aglomerácie a prizvalo dotknuté obce na rokovania, ktorých výsledkom je uzatvorenie zmlúv o spolupráci. V zmysle zmluvy mesto na svoje náklady zabezpečí proces verejného obstarávania a dotknuté obce mu za týmto účelom poskytnú súčinnosť (popis rozsahu služieb, odsúhlasenie zmluvy medzi obcou a dopravcom). Plnenie zmluvy si bude každá obec spravovať sama, pričom mesto zabezpečí len informačné povinnosti v zmysle zákona o verejnom obstarávaní ak dôjde k zmene zmluvy počas jej trvania.

V rámci zadefinovania technického vybavenia strojového parku (autobusov) pre zabezpečovanie služby vo verejnom záujme bude slúžiť pre MHD v Nitre všeobecne platný dokument „Technické a prevádzkové štandardy mestskej hromadnej dopravy v meste Nitra“. Jeho pracovná verzia je priložená k tomuto materiálu, kde jeho časti sa môžu ešte meniť.

Tento dokument bude limitovať technickú úroveň a vybavenosť zastávok MHD, štandardy vozidiel MHD, komunikačné zariadenia vozidla s okolím, komunikačný systém vo vnútri vozidla, štandardy predaja cestovných dokladov, informačných centier, štandardy dopravných výkonov a prevádzkových záloh.

Pri jeho zostavovaní sme vychádzali zo štandardov okolitých krajských miest vrátane Bratislavy. Technické špecifikácie jednotlivých riešení vo všetkých oblastiach sú prispôbované podmienkam v meste Nitra berúc do úvahy aj naše zistenia od výrobcov autobusov.

Podstatné limity ovplyvňujúce technickú úroveň poskytovanej služby regulovanú mestom aj v predchádzajúcom verejnom obstarávaní budú zachované s ohľadom na úpravy, ktoré sa ukázali počas súťaže ako nevyhnutné.

Z technických parametrov budú najviac sledované:

- verejné obstarávanie bude limitovať maximálny vek autobusov 13 rokov, pričom priemerný vek autobusov bude stanovený na dĺžku 8 rokov, kde po 8 rokoch trvania zmluvy bude možné každý rok tento priemerný vek o jeden rok predĺžiť. Tým sa dosiahne stav, kde pri ukončení zmluvného vzťahu bude priemerný vek autobusov 13 rokov. Uvedená regulatíva smeruje k zakúpeniu nových autobusov pri začiatku služby vo verejnom záujme
- 100% vybavenosť autobusov nízkopodlažnosťou
- 100 % vybavenosť autobusov klimatizáciou
- 100 % vybavenosť autobusov wifi
- vybavenie autobusov informačnými tabuľami (vonkajšie aj vnútorné)
- kontrola dodržiavania trasy a cestovných poriadkov (online) – kontrola mestom Nitra a rovnako aj cestujúcimi formou aplikácie v mobilnom telefóne
- u maximálneho počtu autobusov bude požadovaný zvýšený počet nástupných a výstupných dverí, čo zlepši plynulosť a komfort pre cestujúcich pri nastupovaní a vystupovaní
- eliminácia, resp. regulácia reklamy priamo mestom Nitra
- vybavenosť autobusov pre cestujúcich so ZŤP preukazom
- vybavenosť označníkov
- čistota, poriadok a všeobecná kultúra cestovania
- využitie informačných nosičov na propagáciu mestských akcií
- u piatich autobusov z každého typu bude požadovaná vybavenosť sčítacím zariadením, ktoré bude mesto môcť využiť pri hodnotení využiteľnosti daného spoja
- požadovaná inštalácia kamier pri každých dverách do autobusu a rovnako v priestore vodiča. Uvedené má slúžiť eliminácii úrazov pri zatváraní dverí, zníženie kriminality a riešenia dokazovania trestných činov a priestupkov

V tomto štádiu nie je možné danú špecifikáciu pomenovať úplne presne, vzhľadom na zachovanie objektívnosti pri informovaní potenciálnych uchádzačov.

**TECHNICKÉ A PREVÁDZKOVÉ ŠTANDARDY MESTSKEJ  
HROMADNEJ DOPRAVY V MESTE NITRA**

**Jún 2020**

## Obsah

TERMINOLÓGIA .....	4
ŠTANDARD VYBAVENIA ZASTÁVOK .....	6
1. Kategorizácia zastávok MHD NR.....	6
2. Označenie zastávok .....	7
Trvalé označovanie zastávok .....	7
Dočasné označovanie zastávok .....	7
Vzhľad a vybavenie označovníkov .....	7
3. Ďalšie súčasti a štandard vybavenia zastávky .....	9
4. Štandard zastávkového elektronického informačného systému .....	10
Elektronické informačné tabule .....	11
Centrálna elektronická informačná tabuľa (CT) .....	11
Zastávková elektronická informačná tabuľa (ZT) .....	13
Komunikácia medzi DRS a elektronickými informačnými tabuľami, režimy ich prevádzky .....	14
ŠTANDARD VOZIDIEL MHD NR .....	16
1. Technický stav vozidiel .....	16
Vek a emisný štandard .....	16
Vzhľad vozidiel.....	16
Nízkopodlažnosť a bezbariérovosť .....	16
Dvere .....	17
Okná .....	17
Sedadlá .....	18
Osvetlenie priestoru pre cestujúcich.....	18
Palubný počítač .....	18
Systém automatického sčítavania cestujúcich .....	19
Vykyurovanie a klimatizácia .....	20
Kamerové systémy .....	20
Wifi .....	20
Cyklonosiče.....	21
Kabína vodiča.....	21
Čistota vozidla .....	21
2. Komunikačné zariadenia vozidla s okolím .....	22
Označenie vozidla číslom linky a cieľom .....	22
Predný vonkajší informačný panel .....	22
Bočný vonkajší informačný panel .....	23
Zadný vonkajší informačný panel .....	24

Označovanie dočasnými smerovými tabuľami.....	24
Informačné piktogramy .....	25
Elektronický akustický informačný systém mimo vozidla .....	26
3. Komunikačný systém vo vnútri vozidla .....	27
Zastavenie a ovládanie dverí .....	27
Vnútorný elektronický informačný panel.....	27
Vnútorný LED panel čas a trasa linky.....	30
Elektronický akustický informačný systém vo vozidle.....	30
4. Vybavovací systém .....	31
5. Informačné a reklamné plochy.....	32
Mestské dopravné informačné plochy (fabióny) .....	32
Fabióny na tlačené reklamné materiály .....	33
ŠTANDARD PREDAJA CESTOVNÝCH DOKLADOV, INFORMAČNÝCH CENTIER, VYBAVENIA A KONTROLY .....	34
6. Predaj predplatných cestovných lístkov.....	34
7. Druhy cestovných lístkov v MHD.....	34
8. Spôsoby predaja cestovných dokladov .....	34
Informačné a predajné centra (IPC) .....	35
Provízny predaj.....	35
Predaj vo vozidle .....	36
Predaj cez internet .....	36
Predaj cestovných lístkov cez SMS .....	36
Predaj cestovných lístkov cez mobilnú aplikáciu.....	36
9. Prepravná kontrola.....	36
ŠTANDARD DOPRAVNÝCH VÝKONOV A PREVÁDZKY ZÁLOHY.....	37
10. Štandard prevádzky zálohy.....	37
Mimoriadne udalosti v doprave .....	37
Mimoriadne udalosti v doprave spôsobené dopravcom .....	37
Mimoriadne udalosti v doprave nezávisle od dopravcu .....	38
Postup v prípade vzniku mimoriadnej udalosti.....	38
11. Zabezpečenie dopravy podľa cestovného poriadku.....	39
12. Záznam o prevádzke vozidla.....	39
13. Zariadenie na sledovanie vozidla .....	40
14. Správanie sa pracovníkov dopravcu k cestujúcim.....	40
15. Informačné povinnosti dopravcov .....	41



## TERMINOLÓGIA

**BČK** je bezkontaktná čipová karta alebo mobilná aplikácia s obdobnými funkciami.

**Bitmapa** je spôsob prezentácie grafických prvkov vo výpočtovej technike a elektronickej zobrazovacej technike (piktogram). V prípade informačných tabúl je obraz vytvorený kombináciou rozsvietených a zhasnutých zobrazovacích bodov. Ide predovšetkým o vyobrazenia piktogramov (šípka, logo) a ich kombinácie s textom.

**Cieľ** je označenie pre zobrazenie konečnej zastávky spoja na informačných tabuliach. Zobrazenie cieľa sa môže mierne odlišovať od presného názvu konečnej zastávky.

**Cestovný lístok (ďalej len ako CL)** je cestovný doklad, ktorý vystaví označovač cestovných lístkov cestujúcemu.

**Čas prestupu** je minimálny časový úsek, ktorý je nutný k bezpečnému prestupu cestujúcich v prestupnom uzle medzi spojmi toho istého, alebo rôznych druhov dopráv vrátane eventuálneho čakania na následný spoj.

**Časom čakania spoja** sa rozumie maximálny časový interval, počas ktorého nadväzný spoj počká na príchod zmeškaného prípojného spoja.

**Elektronická pokladňa (ďalej len EP)** je zariadenie umiestnené vo vozidle, obsluhované vodičom, ktorého primárny účel je zabezpečenie výdaja cestovných lístkov.

**Elektronický lístok (ďalej len eCL)** je cestovný doklad, ktorý je nahratý v pamäti BČK alebo inom elektronickej nosiči CL. Ide buď o CL1C alebo predplatný CL.

**Informačný systém vozidiel** je súbor technických zariadení vo vozidlách, ktorých cieľom je poskytovať informácie o budúcej, súčasnej i minulej udalosti.

**Koniec zastávky** je označený zvislou dopravnou značkou 331, alebo na ostrovčeku.

**Mestská hromadná doprava (ďalej len ako MHD NR)** je ucelená sieť spojov podľa stanoveného cestovného poriadku pravidelnej autobusovej dopravy vykonávanej vo verejnom záujme v meste Nitra.

**Nadväznosť garantovaná** je vzťah medzi dvoma spojmi, ktoré majú vzájomnú väzbu za účelom prestupu cestujúcich. Nadväzné spoje v prípade potreby čakajú na príchod prípojného spoja stanovený časový interval (čas čakania).

**Nadväznosť negarantovaná** vzniká vtedy, ak existuje možnosť prestupovať medzi jednotlivými spojmi, pričom nie je povinnosť nadväzných spojov čakať.

**Vybavenie cestujúceho** je spôsob, akým dopravca vybaví požiadavku cestujúceho, ktorý má záujem cestovať. Ide predovšetkým o spôsob zakúpenia cestovného lístka, preukázanie nároku na prepravu.

**Označenie cestovného lístka** je vytlačenie požadovaných údajov na cestovný lístok alebo zápis obdobných údajov pri elektronickej cestovnom lístku, označovačom cestovných lístkov

(začiatok platnosti – dátum a čas, ďalšie doplňujúce údaje ako napr. kód dopravcu, kód vozidla, označenie zastávky a pod.). Cestovný lístok si cestujúci označuje sám.

**Označník** je zariadenie označujúce zastávku.

**Označovač cestovných lístkov (ďalej len OCL)** je zariadenie, ktoré slúži na označenie použitia papierového a/alebo elektronického cestovného lístka.

**Palubný počítač** je centrálna elektronická riadiaca jednotka, ktorej prioritnou úlohou je riadiť periférne zariadenia vozidla (vozidlové tabule, označovač cestovných lístkov, akustické hlásiče, GPS modul, rádiostanicu alebo iné komunikačné zariadenie, atď.), prijímať, vysielat' a uchovávať interné i externé informácie v priebehu dopravného procesu i mimo neho.

**PCL** je predplatný cestovný lístok.

**Prestupný bod** je zastávka určená pre prestup medzi dvoma alebo viacerými linkami.

**Prestupný uzol** je zastávka, kde dochádza vo veľkej miere k prestupom medzi viacerými linkami a taktiež medzi jednotlivými druhmi dopravy.

**Spoj** je cestovným poriadkom alebo inak časovo a miestne určené jednotlivé prepravné spojenie medzi určitými miestami v rámci pravidelnej dopravnej obsluhy týchto miest. Pre potreby tohto štandardu sa spojom rozumie spoj regionálnej autobusovej mestskej hromadnej dopravy.

**Tarifný systém** je súbor tvoriaci sústavu cestovných lístkov a spôsob výpočtu ich cien, spôsob členenia záujmového územia vo vzťahu k zvolenej tarife a predajný a vybavovací systém.

**Vodič** je fyzická osoba, ktorá vedie motorové vozidlo (autobus, trolejbus) alebo električku.

**Vybavovací systém** tvorí súbor technických zariadení, prostredníctvom ktorých si cestujúci zakúpi cestovný lístok, vyznačí si jeho využitie (ak bol zakúpený v predpredaji) a dopravca skontroluje platnosť takto využitého lístka.

**Výpravca alebo dispečer** je oprávnený zamestnanec riadiaci dopravu.

**Začiatok zastávky** označuje označník umiestnený na nástupnej, výstupnej ploche.

**Zastávka** je miesto označené predpísaným spôsobom, určené k nástupu, výstupu alebo prestupu cestujúcich. Priestor zastávky je spravidla vymedzený vodorovným dopravným značením 621 s doplnením symbolu BUS na vozovke, ktorý môže byť doplnený zvislou dopravnou značkou 331.

**Železničná stanica (ďalej len ŽST)** je spoločné označenie pre železničnú stanicu alebo železničnú zastávku určenú pre osobnú dopravu na tratiach zahrnutých do IDS.

**Zastávková tabuľa (ďalej len ZT)** je elektronická informačná tabuľa zobrazujúca odchody spojov pre konkrétnu zastávku/nástupište.

# ŠTANDARD VYBAVENIA ZASTÁVOK

Štandard vybavenia zastávok stanovuje pravidlá pre jednotné označovanie a vybavenie zastávok zahrnutých do MHD NR.

## 1. Kategorizácia zastávok MHD NR

Zastávky v rámci MHD NR sa delia do skupín:

- **Zastávky I. triedy** – významné prestupné uzly, v ktorých sa stretáva viacero druhov dopravy.
- **Zastávky II. triedy** – významné prestupné zastávky v zastavanej časti mesta.
- **Zastávky III. triedy** – ostatné zastávky v zastavanej časti mesta
- **Zastávky IV. triedy** – málo významné zastávky, zastávky na okrajoch resp. mimo zastavanej časti mesta (napr. rázcestia a pod.)

Pre ľahšie definovanie zastávok vo vzťahu k cestujúcim sú zastávky kategorizované aj slovné:

- prestupný uzol (len zastávky I. triedy)
- prestupná zastávka (vybrané zastávky II. triedy)
- zastávka (ostatné zastávky)

Z hľadiska zastavovania vozidiel liniek sa zastávky členia na:

- **stále**, kde podľa cestovného poriadku zastavujú vozidlá všetkých liniek vyznačených na zastávke,
- **na znamenie**, kde podľa cestovného poriadku celodenne, alebo len v určitých časoch zastavujú vozidlá liniek vyznačených na zastávke len na znamenie (znaméním na zastavenie je stojaca osoba na zastávke, alebo ak cestujúci, ktorý je vo vozidle dal včas, pomocou príslušného signalizačného zariadenia požiadavku na zastavenie),
- **občasné**, kde zastavujú vozidlá, napr. len v stanovenom období, prípadne len na stanovených spojoch, počas operatívnych zmien atď. Tieto zastávky môžu byť aj na znamenie.

Podľa spôsobu prevádzky sa zastávky členia na:

- **nácestné**, určené pre nástup a tiež výstup cestujúcich,
- **východiskové a konečné**, umiestnené na začiatku alebo konci každej linky.

## 2. Označenie zastávok

### Trvalé označovanie zastávok

Zastávky sa označujú a vybavujú označníkom umiestneným spravidla na zastávkovom stĺpiku. Kde to podmienky neumožňujú, alebo kde je z rôznych dôvodov umiestnenie stĺpiku nevhodné, je možné umiestniť označník zastávky na inom vhodnom mieste (stĺp verejného osvetlenia, konštrukcia zastávkového prístrešku a pod.) a to tak, aby bolo možné zastaviť čelom vozidla na úrovni označníka pokiaľ nie je stavebnou úpravou, alebo dopravným značením stanovené iné miesto pre zastavenie vozidla. Na označníku nie je povolené umiestňovať žiadne reklamné materiály.

Označník musí byť umiestnený tak, aby bol viditeľný pre všetkých účastníkov cestnej premávky a aby nezakrýval dopravné značky, alebo iné zariadenia. Umiestnenie označníka musí tiež zodpovedať príslušným normám STN.

Konštrukcia označníka musí umožňovať bezpečný pohyb cestujúcich vrátane osôb s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie na nástupnej ploche.

### Dočasné označovanie zastávok

Zastávka môže byť vo výnimočných prípadoch na nevyhnutne potrebnú dobu označená prenosným označníkom, ktorý musí obsahovať aspoň také množstvo informácií, aké sú týmto štandardom stanovené pre zastávky IV. triedy.

Pod pojmom nevyhnutne potrebná doba, sa rozumie doba potrebná pre vykonanie činností pre odstránenie prekážok znemožňujúcich zastavenie vozidiel v mieste pravidelnej zastávky. V prípade, že príde k premiestneniu alebo dočasnému zrušeniu zastávky, musí byť neplatnosť pôvodného označníka zreteľne vyznačená, napr. slovným nápisom „Zastávka dočasne zrušená“ (vhodné je použitie reflexných prvkov). Číselné označenia zastavujúcich liniek musí byť z označníka odstránené, alebo prekryté takým spôsobom, aby ich nebolo možné vidieť.

V prípade stavebných úprav je možné označník odstrániť. V takom prípade musí byť na vhodnom mieste na prístupoch k dočasne zrušenej zastávke uvedená informácia o jej náhradnom umiestnení. Informácia sa nevyžaduje, ak sa náhradné umiestnenie nachádza v bezprostrednej blízkosti pravidelnej zastávky (do 20m).

### Vzhľad a vybavenie označníkov

Zastávkový označník môže byť vo forme „Totem“, alebo „jedna noha“. Pri zúžených priestorových pomeroch, kedy by označník (aj vo forme jedna noha) prekážal chodcom na chodníku pri prechádzaní, sa pripúšťa aj umiestnenie označníka na stĺp verejného osvetlenia,

pokiaľ je tento vo vhodnej polohe. V tom prípade sa stĺp označníka môže pripevniť na stĺp verejného osvetlenia pomocou kovovej pásky.

Označník sa skladá z jednotlivých modulov pričom tie musia byť kompatibilné vo všetkých typoch vyhotoveniach. Moduly na označníkoch sú obojstranné. Na označníku je umiestnený držiak pre papierové informácie, alebo elektronický cestovný poriadok. Držiak je farby bledomodrá (RAL 5024). Na označníku môže byť ešte umiestnená vitrína, prípadne iné prvky mobiliára.

**Totem:**

Označník upevnený na dvoch bodoch, priamo do betónového základu. Upevňuje sa spravidla v smere jazdy. Grafikon môže byť jednostranný, alebo obojstranný.

Jedna noha: Označník upevnený na jednom bode, priamo do betónového základu. Upevňuje sa spravidla kolmo na smer jazdy. Grafikon je jednostranný, otočený chrbtom k zastávkovému pruhu. Používa sa najmä v prípadoch, keď použitím označníka „Totem“ by priestor medzi krajnou hranou označníka a inou pevnou prekážkou bol menej ako 120cm.

Základ stĺpika označníka tvorí kovová konštrukcia (hrúbka materiálu min.3,2mm) z ocele z protikoróznou úpravou na báze žiarového pozinkovania (min 80 mikrometrov). Farba stĺpika je antracitová (RAL 7016), prášková s antigrafitovou úpravou. Stĺpik umožňuje vedenie napájacieho kábla vnútram stĺpika a upevnenie a/alebo napájanie doplnkových modulov v budúcnosti (solárny panel, informačný panel, smetný kôš, elektronický cestovný poriadok). Stĺpik môže umožniť osadenie modulov na protiahlé strany.

Moduly označníka: Moduly sú osaditeľné priamo do konštrukcie označníka a uchytené spôsobom umožňujúcim jednoduchú a rýchlu montáž a demontáž každého modulu zvlášť jedným pracovníkom. Označenia liniek sú na označníku umiestnené v poradí od najmenšieho po najväčšie. Materiál modulov musí byť odolný voči vandalizmu a korózii.

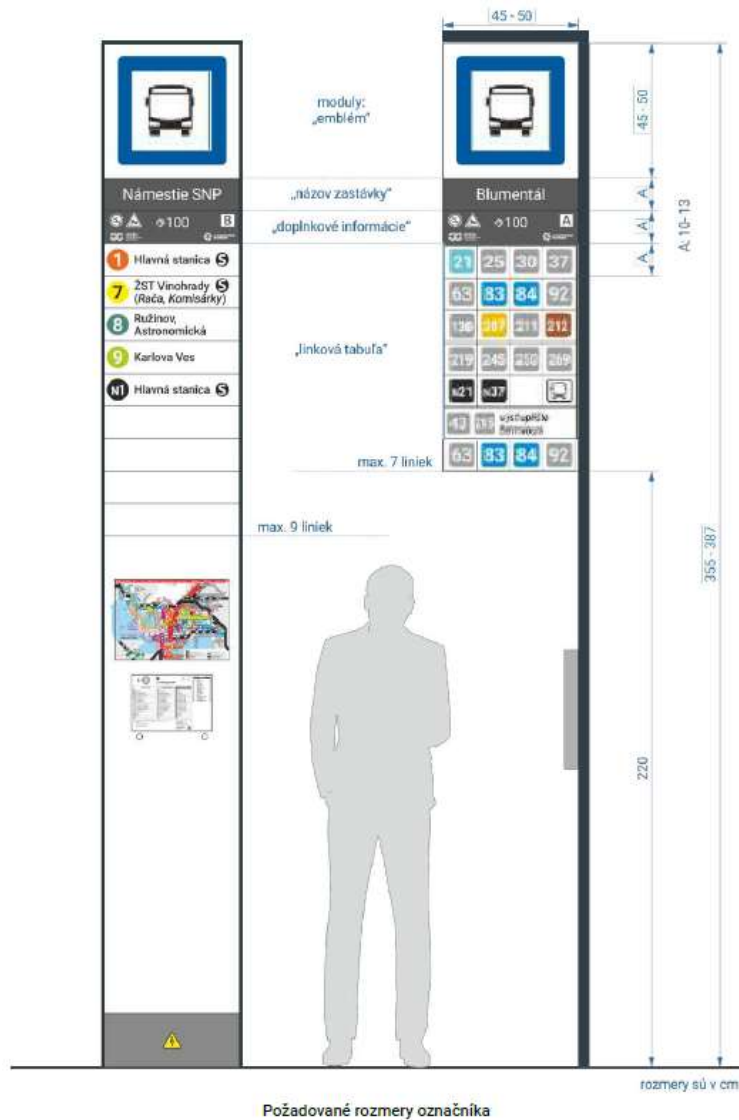
- Rozmery modulov:
  - šírka všetkých modulov je 450-520mm
  - výška modulu označeného ako „základný rozmer“ je 100-130mm
- Zoznam typov modulov:
  - Emblém, výška 450-520mm, farba biela RAL 9003
  - názov zastávky, výška základného modulu, farba antracit RAL 7016
  - doplnkové informácie, výška základného modulu, farba antracit RAL 7016
  - linková tabuľa, výška základného modulu, farba biela RAL 9003

Zostava označníka obsahuje:

- 1 x modul emblém,
- 1 x modul názov zastávky
- 1 x modul doplnkové informácie (ak je potrebný)

- Potrebný počet modulov linková tabuľa pričom na jeden modul ide max 4ks tabuliek s číslom linky.
- 1 x držiak na papierové informácie, alebo elektronický cestovný poriadok

Pokiaľ na zastávke pristavuje menej ako 7 liniek, použije sa linková tabuľka s číslom linky a cieľovou zastávkou každé na samostatnej tabuľke.



Obrázok: Príklad rozmiestnenia modulov a rozmerov. (Zdroj: Technické a prevádzkové štandardy IDS BK)

### 3. Ďalšie súčasti a štandard vybavenia zastávky

Za ďalšie súčasti a štandard vybavenia zastávky sa (bez ohľadu na ich majiteľov) považuje nasledujúce:

- uzamykateľný informačný panel pevne spojený so zastávkovým prístreškom, obsahujúci ďalšie informácie pre cestujúcich,
- prístrešok pre cestujúcich,
- odpadkový kôš,
- lavička, sedadlo,
- prvky informačného a predajného systému,
- elektronický informačný systém pre cestujúcich.

Plocha na ktorej stojí cestujúci čakajúci pod prístreškom autobusovej zastávky musí byť v celej svojej šírke bezbariérovo spojená s nástupnou plochou autobusovej zastávky. Nástupná plocha obsahuje varovný a vodiaci pás tak, ako to ukladá príslušná norma. Pred dopravným značením označujúcim začiatok zastávky je umiestnený po celej šírke nástupišťa signálny pás.

Presklenné steny autobusového prístrešku sú označené výrazne farebným kontrastným pásom. Strecha zastávkového prístrešku je nepriehľadná a dokonale tvoriaca tieň pred slnkom.

#### 4. Štandard zastávkového elektronického informačného systému

Cieľom štandardu je stanoviť základnú architektúru zastávkového informačného systému (ZIS) rozsah, štruktúru, spôsob zobrazovania dopravných informácií na elektronických informačných tabuliach a vybrané technické parametre za účelom zabezpečenia požadovanej kompatibility s dispečerským a riadiacim systémom (DRS). Štandard sa vzťahuje len pre ZIS ovládaný z DRS. ZIS umožňuje aj hlasové oznamovanie zobrazovaných informácií spúšťaním na dožiadanie.

Zastávkový elektronický informačný systém (ZIS), pozostáva z elektronických informačných tabúľ, ktoré podávajú cestujúcim pre príslušné prestupné miesto, zastávku dynamické dopravné informácie o:

- odchodoch spojov liniek (v reálnom čase, ak je takýto údaj dostupný),
- trase spojov,
- operatívnych dopravných informáciách,
- ďalších informáciách (napr. číslo nástupišťa).

ZIS sú prednostne vybavované prestupné uzly a prestupné zastávky. Počet a typy umiestnených tabúľ v zastávkach sa stanovuje individuálne a je závislý od miestnych podmienok.

Tento štandard rozoznáva z hľadiska poskytovaných dopravných informácií dva základné typy elektronických informačných tabúľ:

- centrálné tabule (ďalej len CT),
- zastávkové tabule (ďalej len ZT).

### Elektronické informačné tabule

Dopravca je na pokyn Mesta Nitra povinný podľa pokynov Mesta Nitra umiestniť minimálne desať Zastávkových elektronických informačných tabúl a štyri Centrálné elektronické informačné tabule. Tieto musia byť plne funkčné a kompatibilné so systémom na komunikovanie umiestneným vo vozidlách. Za ich funkčnosť zodpovedá počas trvania zmluvy Dopravca. Po skončení trvania zmluvy ich Dopravca odovzdá do majetku mesta za 1€/tabuľa.

Elektronickými informačnými tabuľami sú prednostne vybavované prestupné uzly a prestupné zastávky. Rozloženie umiestnených tabúl v zastávkach a konkrétne zastávky stanovuje objednávateľ a je závislý od miestnych podmienok. Nevyhnutné legislatívne povolenia na stavebné úpravy autobusových zastávok a stavebnú prípravu jednotlivých autobusových zastávok zabezpečí Mesto Nitra. Dopravca na výzvu mesta Nitra je povinný osadiť elektronickú informačnú tabuľu na pripravené miesto.

### Centrálna elektronická informačná tabuľa (CT)

Zobrazuje dopravné informácie komplexne pre celý prestupný uzol, prípadne prestupnú zastávku. CT sú vyhotovené v obojstrannom prevedení.

#### **Zobrazovacia časť**

Zobrazovanými údajmi na CT sú dopravné informácie:

- o odchodoch spojov:
  - číslo linky
  - smer (trasa) daného spoja,
  - čas odchodu spoja,
  - nástupište,
- presný čas,
- doplnkové informácie.

CT obsahuje minimálne osem riadkov, vrchné riadky sú určené pre zobrazovanie dopravných informácií o odchodoch spojov a spodný riadok pre zobrazenie doplnkových informácií.

Tabuľa má byť vytvorená technológiou vhodnou pre vonkajšie prostredie a čitateľnosť zabezpečená za každých poveternostných podmienok



s automatickou kontrolou jasu v závislosti od intenzity slnečného svitu. Tabuľa musí umožňovať zobrazovanie statického či bežiacého textu s podporou diakritických znamienok slovenského, prípadne iných jazykov podľa potreby. Tabuľa vo vrchnej časti, nad zobrazovacou plochou dopravných informácií, obsahuje pevný popis, vid'. obr. 1.

Riadok zobrazujúci dopravné informácie musí umožniť zobraziť minimálne 30 alfanumerických znakov.

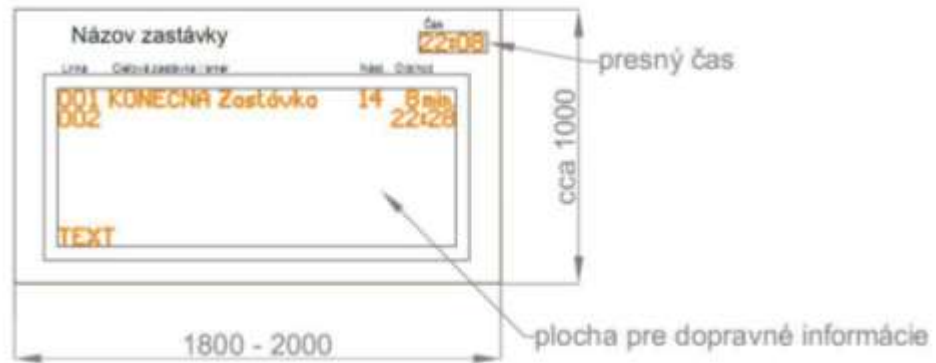
Plocha pre dopravné informácie o odchodoch spojov má zobrazovať minimálne nasledovné informácie:

- **linka** (min. 3 znaky),
- **smer** (min. 20 znakov),
- **nástupište** (min. 2 znaky),
- **čas odchodu** (5 znakov):
  - <1 min. (v tvare: 1 min.),
  - od 1 min. do 15 min. v minútových intervaloch (v tvare: MM min.),
  - nad 15 min. (v tvare: HH:MM),

Digitálne zobrazenie presného času o primeraných rozmeroch má byť umiestnené v pravom hornom rohu tabule. Doplňkové informácie sa zobrazujú na spodnom riadku tabule formou voliteľného testu, ide o bežiaci text vložený cez aktualizáciu správ. Ak nie je vložený žiaden text, môže aj spodný riadok slúžiť na zobrazenie informácií o odchodoch spojov.

Nadpisy v záhlaví CT sú okrem slovenského jazyka uvedené aj v anglickom ekvivalente:

- Linka/Line,
- Smer/Destination,
- Nástupište/Platform,
- Odchod/Departure.



Obrázok 2 Orientačný náčrt centrálnej tabule

## Zastávková elektronická informačná tabuľa (ZT)

ZT zobrazujú dopravné informácie pre konkrétnu zastávku, nástupište v obojstrannom prevedení.

### Zobrazovacia časť

Zobrazovanými údajmi na ZT sú dopravné informácie:

- o odchodoch spojov:
  - číslo linky,
  - smer daného spoja,
  - čas odchodu spoja,
- presný čas,
- doplnkové informácie.

ZT obsahuje minimálne štyri riadky, vrchné riadky zobrazujú dopravné informácie o odchodoch spojov a spodný riadok zobrazuje doplnkové informácie.

Tabuľa má byť vytvorená technológiou vhodnou pre vonkajšie prostredie a čitateľnosť zabezpečená za každých poveternostných podmienok s automatickou kontrolou jasnosti, v závislosti od intenzity slnečného svitu. Tabuľa musí umožňovať zobrazovanie statického, či bežiacieho textu, s podporou diakritických znamienok slovenského, prípadne iných jazykov podľa potreby. Tabuľa vo vrchnej časti, nad zobrazovacou plochou dopravných informácií, obsahuje pevný popis, vid'. obrázok 2.

Riadok zobrazujúci dopravné informácie musí umožniť zobrazit' minimálne 28 alfanumerických znakov.

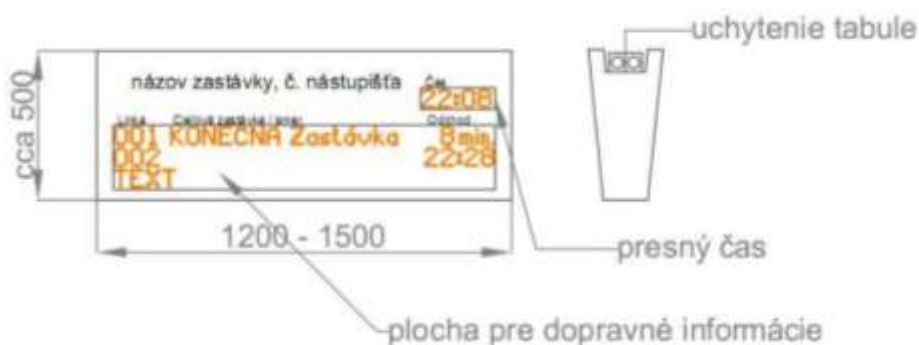
Plocha pre dopravné informácie o odchodoch spojov má zobrazovať nasledovné informácie:

- **linka** (min. 3 znaky),
- **směr** (min. 20 znakov),
- **presný čas odchodu** (5 znakov):
  - <1 min. (v tvare: 1 min.),
  - od 1 min. do 15 min. v minútových intervaloch (v tvare: MM min.),
  - nad 15 min. (v tvare: HH:MM),

Digitálne zobrazenie presného času o primeraných rozmeroch má byť umiestnené v pravom hornom rohu tabule. Doplnkové informácie sa zobrazujú na spodnom riadku tabule formou voliteľného textu, ide o bežiaci text vložený cez aktualizáciu správ. Ak nie je vložený žiadny text, môže aj spodný riadok zobrazovať informácie o odchodoch spojov.

Nadpisy v záhlaví CT sú okrem slovenského jazyka uvedené aj v anglickom ekvivalente:

- Linka/Line,
- Směr/Destination,
- Odchod/Departure.



Obrázok 3 Orientačný náčrt zastávkovej tabule

#### Komunikácia medzi DRS a elektronickými informačnými tabuľami, režimy ich prevádzky

Vzájomná komunikácia medzi DRS a tabuľami CT, resp. ZT sa zabezpečuje zasielaním aktualizáčných správ z DRS do jednotlivých tabúľ prostredníctvom GSM/GPRS, prípadne klasickým káblovým spojením v prípade, ak bude táto možnosť

realizovateľná. V prípade ak je ZT podriadená CT tak prostredníctvom CT sa informácie ďalej distribuujú do jednotlivých ZT.

Komunikácia medzi DRS a tabuľami musí taktiež umožňovať inverznú komunikáciu, napr. sledovanie obsahu zobrazovaného na tabuliach, získavanie hlásení o stave tabuľ.

Informácie, ktoré slúžia k primárnemu účelu tabule (informovanie cestujúcich o odchode daného spoja) budú získavané z dvoch zdrojov:

- selektívneho grafikonu uloženého v priemyselnom PC v každej tabuli – offline informácia,
- alebo z aktualizacej správy prijatej CT, resp. ZT prostredníctvom dostupného pripojenia – online informácia. V prípade, ak je ZT podriadená CT, bude zabezpečený prenos požadovaných informácií z CT do jednotlivých ZT.

CZ a ZT majú umožniť štyri prevádzkové režimy (Online, Offline, Error a Stand-by).

- V online režime tabuľa zobrazuje údaje prevzaté z grafikonu uloženého v priemyselnom PC, ak však DRS zaznamená odchýlky skutočných časov od aktuálneho grafikonu (napr. na základe informácie z palubného počítača autobusu), zašle aktualizacnú správu, ktorá aktualizuje dotknuté údaje zobrazované na tabuli,
- v offline režime tabuľa preberá celý zobrazovaný obsah len z grafikonu uloženého v priemyselnom PC,
- v režime Error sa tabuľa nachádza vtedy, ak pri inicializácii, alebo počas prevádzky, nastane akákoľvek chyba v tabuli, ktorá znemožňuje fungovanie v Online či Offline režime,
- v režime Stand-by sa tabuľa nachádza v zadanom čase, počas ktorého sa nepredpokladá potreba zobrazovať žiadne údaje, akákoľvek činnosť tabule je vypnutá a riadiaci počítač vyčkáva na čas, v ktorom sa opätovne tabuľa zapne pred zobrazením odchodu prvého spoja.

# ŠTANDARD VOZIDIEL MHD NR

Štandard vozidiel MHD NR stanovuje základné pravidlá pre vybavenie vozidiel používaných v MHD NR. Štandardné vybavenie musia spĺňať všetky vozidlá prevádzkované na linkách MHD NR. Prvky doplnkového vybavenia vozidiel sa vplyvom času, alebo technického pokroku môžu rozšíriť, alebo doplniť.

## 1. Technický stav vozidiel

Vozidlá štandardu MHD NR musia byť vo vyhovujúcom technickom stave a musia spĺňať všetky zákonmi stanovené požiadavky. Vozidlá musia byť v takom stave, aby cestujúcich neobťažovali hlukom, zápachom alebo vibráciami vyššími ako je u daného typu vozidla prípustné a bežné.

### Vek a emisný štandard

Vek autobusu (vrátane záložného) používaného v štandarde MHD NR nesmie, podľa údajov v technickom preukaze, presiahnuť vek 13 rokov.

Maximálny priemerný vek vozidlového parku MAD za prvých osem rokov od nástupu na plnenie zmluvy je 8 rokov. Po ôsmom roku nástupu na poskytovanie služby sa priemerný vek navyšuje vždy o 1 rok tak, aby kopíroval dĺžku trvania kontraktu.

Musí byť dodržaný 100% podiel vozidlového parku s emisnou normou EURO VI a vyššie na celkovom počte vozidiel potrebných na plnenie predmetu zmluvy.

### Vzhľad vozidiel

Novonasadené vozidlá (s dátumom prvej evidencie vozidla (rok výroby) po podpísaní zmluvy) musia mať jednotný vzhľad so zadaným dizajnom. Jednotný vzhľad vozidiel predstavuje lakovanie vozidla v bledomodrej farbe (RAL 5024-bledomodrá) so zadaným dizajnom (pripúšťa sa aj kombinácia s bielou farbou strechy vozidla). Zadaný dizajn predstavujú aj nápisy, symboly a logá, ktoré budú vyhotovené v bielej alebo čiernej farbe, vo forme lesklej samolepiacej fólie.

Výsledné prevedenie upresní Mesto Nitra. Interiér vozidla je vyhotovený v neutrálnej farebnej kombinácii s doplnkami vhodne farebne zladenými.

### Nízkopodlažnosť a bezbariérovosť

Požaduje sa 100% nízkopodlažnosť vozidiel (s výnimkou špeciálnych vozidiel-zaradenie do tejto kategórie určuje Mesto Nitra). Pod pojmom nízkopodlažné vozidlo sa rozumie, že vstup do vozidla je minimálne medzi dvoma nástupnými dverami bez schodov a ulička medzi týmito dverami je bez schodov (povolené sú šikmé plochy).

Každé vozidlo zaradené do premávky na linkách MHD NR, musí mať bezbariérový vstup. V nízkopodlažnej časti, v blízkosti druhých dverí, musí byť priestor vyhradený pre invalidný vozík, ktorý možno tiež využiť pre prepravu detského kočíka, alebo bicykla. Minimálne rozmery tohto priestoru sú 1000 x 1200mm.

V prípade kľbového vozidla (kategória MAXI) musia byť takéto vyhradené miesta na dva kočíky, alebo invalidné vozíky. Výnimku môže udeliť len objednávateľ.

Vozidlo musí byť vybavené zadržiavacím zariadením slúžiacim na zaistenie invalidného vozíka. Vozidlo musí byť pri dverách určených na nástup cestujúcich na invalidnom vozíku vybavené plošinou. Vo vyklopenom stave musí dosiahnuť až na úroveň vozovky. Plošina musí mať nosnosť min. 200kg.

Vo vozidlách musia byť vyhradené minimálne 2 miesta (sedadlá) pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú umiestnené v nízkopodlažnej časti vozidla v blízkosti dverí a 2 sedadlá pre osoby so zrakovým postihnutím, ktoré sú vyčlenené v prednej časti vozidla. Podlahová krytina je v mieste určenom pre prepravu invalidných vozíkov a/alebo detských kočíkov výrazne farebne odlišená a jej súčasťou je piktogram vozíka a/alebo kočíka.

## Dvere

Vozidlá používaných na linkách štandardu MHD NR musia byť vybavené najmenej tromi dverami určenými pre nástup a výstup cestujúcich. Kľbové vozidlá musia byť vybavené najmenej štyrmi dverami.

### Typy vozidiel a ich základné parametre:

		Dĺžka (m) Od-Do		minimálny počet nástupných dverí	z toho minimálny počet nástupných dverí (mimo predných dverí) min. šírky 1200mm
<b>MIDI</b>	Stredná veľkosť	8,01	11	3	1
<b>STANDARD</b>	Štandardná veľkosť	11,01	16	3	2
<b>MAXI</b>	Veľké (kľbové)	16,01	--	4	3

Minimálna požadovaná šírka dverí je 800mm s dodatkom o počte dverí v minimálnej šírke 1200mm podľa uvedenej tabuľky. Dvere otvára vodič, alebo cestujúci (tlačidlo STOP) po predchádzajúcom odblokovaní vodičom.

Všetky dvere (okrem dverí pri vodičovi) vo vozidle musia byť z dôvodu bezpečnosti cestujúceho vybavené fotobunkou, alebo kamerovým systémom, pomocou ktorého môže vodič sledovať nástupný priestor, alebo musia byť vybavené blokovacím zariadením proti privretiu cestujúceho.

## Okná

Zasklenie vozidla je priehľadnými determálnymi sklami, ktoré znižujú priepustnosť tepla s mierou zatmavenia min.50%. Nie sú prípustné zatmavovacie fólie. V priestore pre cestujúcich musia byť na každých započatých 6 metrov dĺžky vozidla na ľavej strane min.dve otváracie okná s možnosťou ich zaistenia (uzamknutia). V čase prevádzky klimatizácie (v režime chladenia interiéru) majú byť okná uzamknuté, tzn. za uzamknutie okien je zodpovedný vodič. Reklama v priestore okien zvnútra i zvonka nie

je prípustná. Vozidlo nemusí byť vybavené otváracími oknami iba v prípade, že je zabezpečená dostatočná a nepretržitá cirkulácia vzduchu iným spôsobom.

## Sedadlá

Sedadlá budú so sedacou časťou a chrbtovou časťou s vymeniteľným látkovým alebo koženkovým čalúnením. Poťah sedadiel vyhradených pre zdravotne postihnutých je modrej farby. V prípade, že je vozidlo vybavené aj sklopnými sedadlami, tie nesmú byť umiestnené vo vyhradenom priestore pre invalidný vozík, alebo kočík, alebo v priestore k nim vedúcemu. Ďalšie informácie o sedadlách sú uvedené aj v odseku Nízkopodlažnosť a bezbariérovosť.



Obrázok: Príklad použitia piktogramov na poťahovej látke v autobuse MHD Bratislava. Zdroj: IMHD.sk/BA

## Osvetlenie priestoru pre cestujúcich

Vnútročné osvetlenie musí byť funkčné a musí zodpovedať parametrom stanoveným pri výrobe. Pri jazde s cestujúcimi za zníženej viditeľnosti musí byť používané hlavné osvetlenie priestoru pre cestujúcich. Osvetľovacie telesá nesmú byť prekryvané nepriehľadnými, alebo priehľadnými farebnými fóliami a inými úpravami. Prvé osvetľovacie teleso, resp. prvá dvojica (ak je osvetlenie v prevedení v dvoch rovnobežných radách) telies za kabínou vodiča môže byť vypnutá, resp. mať trvale znížený výkon osvetlenia.

## Palubný počítač

Každé vozidlo štandardu MHD NR musí byť vybavené vhodným zariadením – palubným počítačom vozidla, ktorý okrem iného zabezpečuje:

- dátovú komunikáciu s DRS,
- ovládanie jednotlivých periférií vo vozidle (označovačov a elektronických tabúl atď.),

- slúži ako pamäťová jednotka pre jednotlivé periférie,
- ukladanie a zasielanie v reálnom čase (interval zasielania údajov max. 20 sekúnd), nasledovných údajov:
  - príchod a odchod z garáže,
  - príchod a odchod zo zastávky,
  - začiatok a koniec revízorskej kontroly,
  - informácie o reálnej polohe vozidla,
  - údaj o odchýlke od cestovného poriadku,
  - otvorenie a zatvorenie dverí,
  - identifikácia vozidla,
  - identifikácia zastávky,
  - informácia o predaných, označených CL a počte cestujúcich (ak je vozidlo vybavené automatickými sčítačmi cestujúcich),
  - informácia o vonkajšej teplote,
  - informácia o vnútornej teplote vo vozidle.

Rozsah a frekvencia posielaných správ musí byť užívateľsky konfigurovateľná. Pre potreby dopravcu môže palubný počítač zahŕňať aj ďalšie funkcie. Dopravca je priamo zodpovedný za aktuálnosť dát v počítači.

Vozidlo, ktoré nemá vo svojom počítači aktuálne údaje, nesmie byť vypravené na linku, resp. musí z nej byť stiahnuté okamžite po zistení tejto skutočnosti. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na vozidlá zabezpečujúce náhradnú dopravu.

V prípade použitia nesprávnej databázy tarifných údajov nemá dopravca pri vzniku straty nárok na náhradu škody.

Tieto informácie sú sprístupnené Mestu Nitra obdobným spôsobom ako informácie zo Zariadení na sledovanie vozidiel.

### System automatického sčítavania cestujúcich

Zariadením na počítanie cestujúcich je vybavených min. 5ks vozidiel z každého typu (typ vozidla podľa tohto Štandardu). Zariadenie na počítanie cestujúcich musí byť počas celej životnosti vozidla funkčné a prevádzkované, pričom dáta so sčítačov Dopravca archivuje min.5 rokov na mesačnej báze. Na požiadanie objednávateľa je dopravca povinný zaznamenávať a poskytnúť aj denné údaje o počte cestujúcich. Dopravca je tiež povinný na požiadanie Mesta Nitra zabezpečiť zmenu výpravy vozidiel tak, aby vozidlá so sčítačmi vykonávali tie linky a spoje, ktoré Mesto Nitra požaduje preveriť.



## Vykurovanie a klimatizácia

Technický stav vozidiel používaných v štandarde MHD NR musí zaručovať možnosť otvorenia a uzatvorenia okien a vetracích otvorov, a tiež možnosť vykurovať automaticky vozidlo v zimnom období a chlaďiť priestor pre cestujúcich v letnom období.

Tepelný komfort zabezpečuje automatická klimatizácia priestoru pre cestujúcich s vykurovaním (resp. samostatná klimatizácia a samostatné kúrenie), ktorej úlohou je udržanie vnútornej teploty v rozpätí +7 až +25 stupňov v zimnom období a v rozpätí +17 až +30 stupňov v letnom období (pri vonkajšej teplote nad +40 stupňov musí byť teplotný rozdiel najmenej 10 stupňov). Takýmito zariadeniami musí byť vybavených 100% vozidiel.

Pre kontrolu tepelného komfortu je na vozidle umiestnený vonkajší snímač teploty a vo vozidle v priestore pre cestujúcich (mimo priestor dverí) umiestnený vnútorný snímač teploty (vo vozidlách MAXI dva snímače rovnomerne rozložené v rámci dĺžky autobusu). Minimálna výška umiestnenia snímača je 1000mm nad podlahou. Palubný počítač neustále zaznamenáva údaje z týchto snímačov a informácie sú sprístupnené Mestu Nitra podobným spôsobom ako informácie zo Zariadení na sledovanie vozidiel.

## Kamerové systémy

Objednávateľ – Mesto Nitra, požaduje od dopravcu zabezpečiť kamerový systém, z dôvodu sledovania správania cestujúcich, bezpečného vystupovania/nastupovania cestujúcich a identifikácie škodových udalostí, ktoré môžu nastať počas prevádzky.

Kamerový systém vo vozidlách bude umiestnený nasledovne :

- Minimálne jedna kamera snímajúca priestor dverí a okolia pri každých dverách okrem dverí vodiča,
- minimálne jedna kamera snímajúca priestor vodiča a pri vodičovi,
- obraz zo všetkých kamier vozidla musí byť priebežne digitálne zaznamenávaný spolu so zvukovým záznamom, a uložiť záznamu minimálne 30 dní (s tým že bude zabezpečené kapacitné úložisko),
- každá kamera musí byť osadená tak, aby nedošlo k zmene zorného poľa v dôsledku vibrácií vozidla alebo manipulácii neoprávnenou osobou (cestujúcim),
- rozlíšenie nahraného záznamu: min. Full HD ,
- snímková frekvencia: nastaviteľná, min. 15 – 30 snímkov za sekundu,
- kompresia: min. H.264 (MPEG-4 AVC),
- mechanická odolnosť voči vandalizmu v autobusoch,
- dosah infračerveného svetla min. 10 m.

## Wifi

Vozidlá budú poskytovať prístup na internet prostredníctvom bezplatnej bezdrôtovej siete štandardu wifi (na frekvencii 2,4 GHz). Prístup do siete môže byť podmienený

jedným reklamným vstupom, pričom Dopravca je potom povinný zabezpečiť bezplatné využitie reklamného priestoru pre služby Mesta Nitra v rozsahu min.20% prístupov. Minimálna požadovaná rýchlosť pre jedného užívateľa je: Down/Up: 5/0.384 Mb/s. Minimálna požadovaná rýchlosť musí byť k dispozícii počas celej prevádzkovej doby.

### Cyklonosiče

Vozidlá MIDI a STANDARD sú vybavené na zadnom čele úchytní na umiestnenie cyklonosiča pre min. 5 bicyklov. Úchyty musia byť univerzálne, teda kompatibilné so všetkými cyklonosičmi, ktorými Dopravca disponuje. Cyklonosiče sa do úchytovej umiestňujú v čase a na vozidlá, ktoré vykonávajú spoje s rozšírenou prepravou bicyklov, stanovené v cestovnom poriadku. Dopravca je povinný mať k dispozícii na používanie minimálne 15 cyklonosičov. Cyklonosiče musia byť funkčné počas celej prevádzkovej doby.

### Kabína vodiča

Priestor kabíny vodiča musí byť oddelený od priestoru cestujúcich pevnou zábranou s dverami tak, aby nemal cestujúci možnosť fyzického kontaktu s vodičom. Zábrana musí zohľadňovať možnosť predaja cestovného lístka vodičom.

### Čistota vozidla

Všetky vozidlá prevádzkované dopravcom – Mestom Nitra, musia mať čistý vnútorný interiérom a taktiež musia mať čistú aj vonkajšiu časť.

Dopravca je povinný viesť preukázateľnú evidenciu o čistení a upratovaní vozidiel (denné, týždenné, mesačné) a to takým spôsobom, aby mohla byť vykonávaná kontrola pracovníkmi objednávateľa. Evidenciu je možné nahradiť technologickým postupom schváleným objednávateľom.

Minimálny rozsah čistenia:

Popis	Minimálny rozsah
Suché čistenie podlahy	1 x denne
Mokrú čistenie podlahy (umývanie, mopovanie)	1 x denne
Dezinfekcia madiel	1 x týždenne
Vonkajšie umývanie	1 x mesačne
Vnútorné umývanie skiel	4 x ročne
Čistenie sedadiel (vysávanie)	4 x ročne
Umývanie obkladov	1 x ročne
Tepovanie sedadiel	1 x ročne

## 2. Komunikačné zariadenia vozidla s okolím

### Označenie vozidla číslom linky a cieľom

Každé vozidlo štandardu MHD NR, musí byť označené číslom linky a cieľom, resp. trasou:

- na prednom čele vozidla,
- na pravom boku vozidla,
- na ľavom boku vozidla,
- na zadnom čele vozidla,
- vo vnútri vozidla.

Na vonkajšie označovanie vozidiel sa používajú elektronické informačné panely. Pre vonkajšie informačné panely sa používa technológia LED-farebné LED v časti pre zobrazenie čísla a jednofarebné LED pre zvyšok panela. Všetky vozidlá zaradené do prevádzky MHD NR, musia byť vybavené elektronickými informačnými panelmi.

### Predný vonkajší informačný panel

Predný informačný panel je umiestnený v prednej hornej časti vozidla. Minimálne rozmery panela sú pri použití maticovej technológie 1700 x 260 mm, a minimálny počet bodov matice 140 x 19 bodov.

Panel musí byť schopný zobraziť číslo linky v ľavej časti, cieľ a prípadne iné dôležité informácie, súčasne ako:

- dvojriadkový text,
- bitmapu.



Obrázok 4 Príklad zobrazenia cieľa na prednom paneli

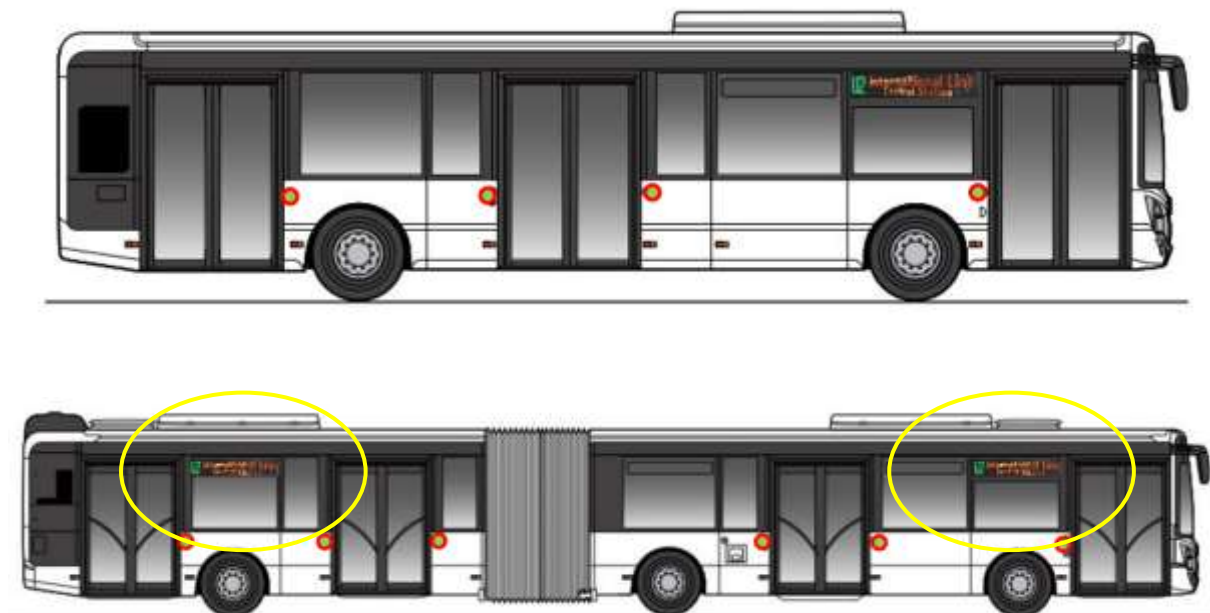
## Bočný vonkajší informačný panel

### Na pravom boku vozidla

Bočný informačný panel je umiestnený v pravej bočnej hornej časti vozidla. Minimálne rozmery panela sú pri použití maticovej technológie 1 300 x 260 mm, a minimálny počet bodov matice je 110 x 19 bodov. Vozidlá s dĺžkou vozidlovej skrine 15 metrov a viac, sú vybavené aj druhým bočným panelom, pričom ich umiestnenie musí byť primerane rozložené na dĺžku vozidla. Oba panely zobrazujú súčasne identické informácie.

Panel musí byť schopný okrem čísla linky v ľavej časti, cieľa a dôležitých nácestných zastávkach zobrazit' súčasne aj:

- dvojriadkový text, pričom v jednom riadku je statický a v druhom premenlivý,
- bitmapu.



Obrázok 5 Príklad zobrazenia informácií na bočnom paneli - pravý bok vozidla

### Na ľavom boku vozidla

Bočný informačný panel je umiestnený v prednej, ľavej bočnej hornej časti vozidla. Panel musí byť schopný zobrazit' číslo linky. Minimálne rozmery panela sú pri použití maticovej technológie 450 x 260 mm, a minimálny počet bodov matice 28 x 19 bodov.



Obrázok 6 Príklad zobrazenia čísla linky na bočnom paneli - ľavý bok vozidla

### Zadný vonkajší informačný panel

Zadný informačný panel je umiestnený na zadnom čele vozidla. Minimálne rozmery panela sú pri použití maticovej technológie 450 x 260 mm, a minimálny počet bodov matice 28 x 19 bodov.



Obrázok 7 Príklad zobrazenia čísla linky na zadnom paneli

### Označovanie dočasnými smerovými tabuľami

V prípade, že vozidlo nie je vybavené elektronickými panelmi (napr. vozidlo zapožičané na testovanie), nemá dostatočný počet panelov, alebo sú panely nefunkčné, je možné vozidlo dočasne-na nevyhnutný čas označiť smerovými tabuľami vyhotovenými z plastu, alebo v papierovej forme zalaminované do pevnej fólie.

Smerová tabuľa musí byť umiestnená tak, aby počas jazdy neohrozovala vodiča ani cestujúcich. Vzhľad a obsah textu tabule stanovuje objednávateľ – Mesto Nitra, pričom základné typy a rozmery (v cm) sú na nasledujúcom obrázku. Zadná tabuľa zobrazuje len číslo linky a má rozmery 21 x 21 cm.



Obrázok 8 Základná smerová tabuľa podľa štandardu MHD NR

## Informačné piktogramy

Každé vozidlo štandardu MHD NR musí byť vybavené jednotným označením, piktogramami. Z vonkajšej strany vozidla to sú piktogramy označujúce:

- obchodný názov dopravcu<sup>1</sup>,
- logo – na pravom boku vozidla v prednej časti – (MHD Nitra, Mesto Nitra a pod.),
- označenie bezbariérového vozidla – umiestnené na čele vozidla, na stredných (príslušných) dverách,
- tlačidlo DVERE slúžiace na otváranie dverí,
- dvere určené pre nástup s detským kočíkom, bicyklom alebo psom (piktogramy môžu byť vyhotovené buď samostatne, alebo v požadovaných kombináciách)
- dvere určené pre nástup s invalidným vozíkom, alebo osôb telesne postihnutých,
- dvere s nástupom vodiaceho psa,
- ovládač pre plošinu – len u vozidiel vybavených výsuvnou plošinou ovládanou cestujúcim,
- zákaz vstupu s jedlom,
- doplnkovo môže byť doplnený Erb Mesta Nitra s popisom „Mesto Nitra“.

Z vnútornej strany vozidla to sú piktogramy označujúce:

- vyhradené sedadlá pre telesne a zrakovo postihnutých,
- miesto pre detský kočík/invalidný vozík,
- tlačidlo otvárania dverí,
- ovládač pre plošinu – len u vozidiel vybavených výsuvnou plošinou ovládanou cestujúcim,

<sup>1</sup> § 5 vyhlášky 124/2012, ktorou sa vykonáva zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave.

- signalizácia vodičovi – núdzová signalizácia,
- núdzové otváranie dverí,
- núdzový východ,
- lekárnička,
- hasiaci prístroj,
- kôš.

Vzhľad a umiestnenie týchto piktogramov stanovuje objednávateľ – Mesto Nitra. Farebnosť informačných piktogramov je v bielej alebo čiernej farbe a ich rozmer musí byť dostatočne veľký na to, aby boli jasne viditeľné cestujúcim. Rozmer stanoví objednávateľ.

### Elektronický akustický informačný systém mimo vozidla

Každé vozidlo musí byť vybavené takým akustickým systémom, ktorý umožní jednoduché doplnenie o systém vyhlasovania čísla linky a konečnej zastávky na základe bezkontaktnéj dátovej požiadavky aj mimo vozidlo (pomoc napr. zrakovo postihnutým osobám).

Vozidlo musí mať integrovaný (zabudovaný) reproduktor pre hlásenie zastávok pre nevidiacich a slabozrakých. Reproduktor musí byť zabudovaný v blízkosti priestoru predných dverí, nakoľko vodiaca dlažba pre nevidiacich smeruje cestujúcich so zrakovým postihnutím práve k týmto dverám pri čakaní na zastávke. Systém umožní hlásenie aktuálnej linky a smeru jazdy vozidla v prípade, že na zastávke MHD bude čakať cestujúci so zrakovým postihnutím (biela palička, vodiaci pes). Vyvolať takéto hlásenie musí vodič (ak na zastávke uvidí cestujúceho so zrakovým postihnutím), alebo si hlásenie môže vyvolať aj nevidiaci pomocou bezkontaktnéj požiadavky. Príklad hlásenia: „Linka číslo 24, smer Klokočina Kmeťova.“



Obrázok: Mriežka so zabudovaným reproduktorom pre nevidiacich v blízkosti predných dverí na autobuse MHD Bratislava. Zdroj: [imhd.sk/BA](http://imhd.sk/BA)

### 3. Komunikačný systém vo vnútri vozidla

#### Zastavenie a ovládanie dverí

Všetky vozidlá štandardu MHD NR musia byť pre cestujúcich vybavené tlačidlami: NÚDZOVÉ tlačidlo: informuje vodiča o potrebe núdzového zastavenia vozidla. Je umiestnené vo vnútri vozidla a je červenej farby. Tlačidlo INVALID: informuje vodiča o dopyte zdravotne postihnutej osoby vystúpiť na najbližšej zastávke. Je umiestnené vo vnútri vozidla, prioritne umiestňované v miestach určených pre detské kočíky, invalidné vozíky. Je s podsvietením modrej farby signalizujúcim zaregistrovanie jeho stlačenia cestujúcim. Stlačením tlačidla sa zabezpečí otvorenie priradených dverí po ich uvoľnení vodičom. Tlačidlo STOP: požiadavka cestujúceho na otvorenie dverí a zároveň v ňom integrované tlačidlo na signalizovanie zastavenia vozidla na najbližšej zastávke. Sú umiestnené vo vnútri vozidla, rovnomerne po jeho dĺžke a zároveň minimálne dva kusy na dverách alebo v ich bezprostrednej blízkosti. Je so zeleným podsvietením signalizujúcim zaregistrovanie jeho stlačenia cestujúcim. Odporúča sa, aby boli vo vozidle rozmiestnené tak, aby bolo z každého sedla dosiahnuteľné aspoň jedno z nich. Stlačenie tlačidla zabezpečí otvorenie najbližších dverí, po ich uvoľnení vodičom. Tlačidlo DVERE: Tlačidlo umiestnené z vonkajšej strany vozidla na ploche dverí, alebo v ich bezprostrednej blízkosti. Slúži na otvorenie dverí po ich odblokovaní vodičom. Tlačidlá musia reagovať na blízky pohyb rukou, nejedná sa o tlačidlá, ktoré je potrebné aktivovať tlakom. Je so zeleným podsvietením signalizujúcim zaregistrovanie jeho stlačenia cestujúcim. Tlačidlo NÁSTUP S POMOCOU: Odporúča sa, aby vozidlá boli z vonkajšej strany vozidla, pri dverách určených na nástup osôb s invalidným vozíkom vybavené aj týmto tlačidlom. Slúži na otvorenie dverí z vonkajšej strany vozidla a vodičovi signalizuje potrebu pomoci pri nástupe do vozidla. Tlačidlo je s podsvietením modrej farby signalizujúcim zaregistrovanie jeho stlačenia cestujúcim. Tlačidlá musia reagovať na blízky pohyb rukou, nejedná sa o tlačidlá, ktoré je potrebné aktivovať tlakom. Tlačidlo musí byť umiestnené v blízkosti dverí a vo výške umožňujúcej pohodlné stlačenie osobe sediacej v invalidnom vozíku.

Zapojenie tlačidiel do informačného a komunikačného systému vozidla musí zabezpečiť: stlačením ktoréhokoľvek tlačidla informuje vodiča o požiadavke zastaviť, pričom vodičovi príslušným piktogramom indikuje aké tlačidlo bolo stlačené, požiadavka na zastavenie sa signalizuje aj cestujúcim a to akusticky a rozsvietením nápisu STOP na vnútorných informačných paneloch a rozsvietením signalizácie nad príslušnými dverami.

Všetky tlačidlá majú popis v brailovom písme, piktogramom a prípadne aj popis názvom, ak to priestorové možnosti umožnia.

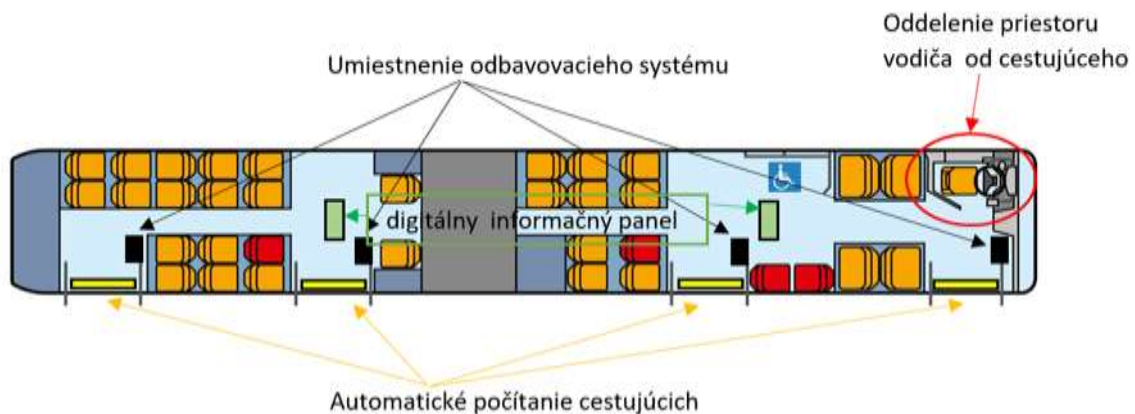
#### Vnútorý elektronický informačný panel

Vnútorý elektronický informačný panel je umiestnený v interiéri vozidla pod stropom za kabínou vodiča tak, aby bol dobre viditeľný z celého vozidla, a aby nebránil v pohybe cestujúcim.

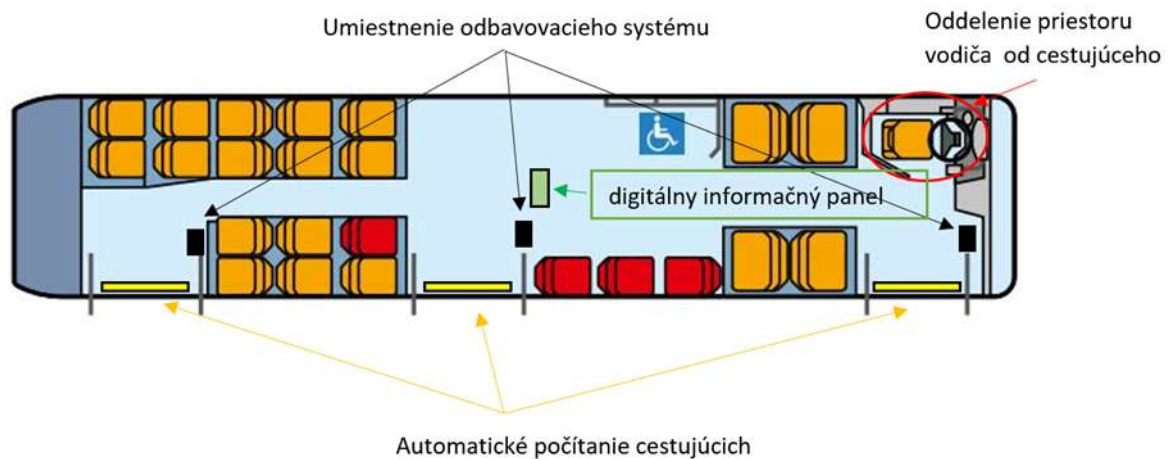


## Špecifikácia vnútorného informačného panela:

- Širokouhlý LCD monitor s obojstrannou obrazovkou s rozmerom uhlopriečky minimálne 21" s LED podsvietením, ktorého jas sa prispôbuje svetelným podmienkam vo vozidle (viď obrázok č. 7 a 8 - sólo vozidlo a kĺbové vozidlo popis zariadení).



Obrázok 9 Kĺbové vozidlo - popis zariadení

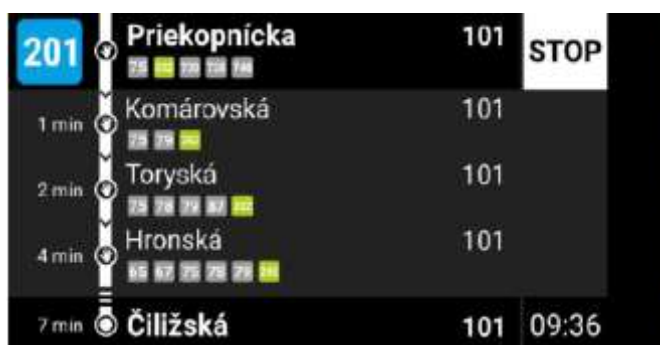


V kĺbových vozidlách a vo vozidlách, kde z konštrukčných dôvodov nie je zo zadnej časti panel viditeľný, musia byť vnútorné informačné panely dva. Oba pritom zobrazujú súčasne rovnaké informácie.

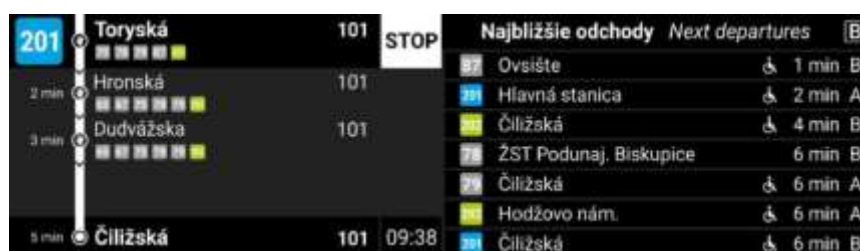
LCD panely zobrazujú informácie v jednotnej grafike pričom platí:

- pri vjazde do zastávky a počas státia v nej sa zobrazujú dopravné informácie:

- Číslo linky, konečná zastávka, presný čas, minimálne 4 nasledujúce zastávky v poradí, čas príchodu k zastávkam podľa cestovného poriadku, informáciu o stlačení tlačidla STOP, dôležité nácestné zastávky a prípadne iné dôležité dopravné informácie (zastávka na znamenie, výlukové informácie).
- Zároveň sa na ½ obrazovky zobrazujú aj najbližšie odchody iných liniek z danej zastávky.
- počas jazdy medzi zastávkami sa môžu zobrazovať iné informácie (výber v kompetencii objednávateľa), alebo informácie zobrazované počas státia na zastávke, bez informácie o najbližších odchodoch iných liniek z danej zastávky.



Obrázok 11 : Príklad zobrazenia dopravných informácií počas jazdy



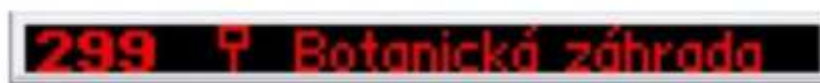
Obrázok: Príklad zobrazenia dopravných informácií počas státia na zastávke



Obrázok: Príklad ďalších hlásení obrazovky (Zdroj: Technické a prevádzkové štandardy IDS BK)

### Vnútorň LED panel čas a trasa linky

Za účelom lepšej informovanosti cestujúcich bude vnútorný informačný systém vozidla doplnený o dvojriadkový LED panel čas a trasa linky. Tento panel zobrazuje presný čas a aktuálnu trasu linky po celú dobu. Panel musí byť umiestnený v prednej časti, za kabínou vodiča tak, aby neprekážal cestujúcim pri pohybe, a zároveň bol dobre čitateľný. V kĺbových vozidlách kategórie MAXI sú takéto panely umiestnené dva. Druhý panel je umiestnený na začiatku druhého článku vozidla. Jednoriadkový Panel čas a trasa linky je ako príklad zobrazený na obr.9.



Obrázok 12 Príklad zobrazenia informácií na vnútornom LED paneli čas a trasa linky

### Elektronický akustický informačný systém vo vozidle

Každé vozidlo zaradené do premávky na linkách MHD NR musí byť vybavené elektronickým informačným systémom umožňujúcim vyhlasovanie zastávok a ďalších dopravných informácií pomocou palubného počítača.

Akustické oznamovanie zastávok a udalostí bude stanovené nasledovne:

- štandardné zvukové záznamy:
  - názov zastávky pri prichádzaní vozidla na zástavku,

- po opustení zastávky „nasleduje zastávka (názov zastávka)“ a v prípade konečnej zastávky oznámiť „končená zastávka (názov zastávka)“.
- hlásenie pri každej zastávke, keď vozidlo bude odchádzať vydať akustický záznam o opustení zastávky.
- zvukové záznamy nad rámec štandardných záznamov (napr. pokyny pri núdzovom zastavení vozidla, pokazenie vozidla a vyslanie zálohového vozidla, informácie o dopravnej nehode, rozkopávky, objazdy, neobsluhovanie zastávok, nepravidelná doprava s určením cieľa dopravy, a pod.).
- hlásenie vybraných štandardných zvukových záznamov aj v anglickom jazyku, vrátane názvov prestupných, alebo iným spôsobom významných zastávok.

Informácie vhodné aj na hlásenie v anglickom jazyku:

Štandardné zvukové záznamy:

- Nasledujúca zastávka – The next stop is,
- Zastávka na znamenie – This is on request stop (nepoužije sa pri režime všetkých zastávok na znamenie),
- Konečná, prosím, vystúpte – Terminates, please, exit the bus,
- Kontrola cestovných lístkov – Ticket control.

Názvy vybraných zastávok:

- Železničná stanica Nitra – The main bus and railway station,
- Centrum, Mlyny – The city centre,
- Výstavisko – National exhibition centre,
- Janíkovce – Nitra airport.

Ďalšie doplnkové hlásenia poskytne dopravca na vedomie objednávateľovi. Využitie systému k reklamným účelom nie je povolené.

#### 4. Vybavovací systém

Vozidlá MHD NR musia byť vybavené minimálne takým počtom označovačov CL, koľko dverí má vozidlo. Pri predných dverách sa vybavovací systém neumiestňuje. Pri dverách šírky 1200mm a viac musia byť umiestnené 2 označovače, každý na jednej strane dverí. Označovače musia byť vybavené minimálne 5'' farebným displejom. V prípade špeciálnych vozidiel a liniek sa minimálny počet označovačov stanoví osobitne po dohode dopravcu a objednávateľa – Mesta Nitra. Spôsob umiestnenia vybavovacieho systému-vid' obrázok č. 7 a 8 - sólo vozidlo a kľbové vozidlo popis zariadení.

Zariadenia musia byť určené do prostriedkov verejnej hromadnej dopravy a spoľahlivo pracovať počas celej prevádzkovej doby vozidla.

Zariadenie musí mať dostatočný výkon tak, aby pri bezhotovostnej platbe zrealizovalo všetky potrebné procesy spolu maximálne za 1 sekundu. Označovač musí spĺňať minimálne nasledovné funkcie:

- Akceptovať a spolupracovať s kartami typu Mifare Classic, Mifare Desfire EV1, Mifare Desfire EV2 a mobilnou aplikáciou v súlade s platnými technickými a bezpečnostnými štandardami, pričom musí vedieť pracovať minimálne v nasledovnom rozsahu:
  - vyčítanie a zobrazenie údajov uložených na karte (mobilnej aplikácii),
  - zakúpenie jednorazového cestovného lístka,
  - nahratie elektronického cestovného lístka zakúpeného cez internet na čipovú kartu,
  - overenie platnosti predplatného cestovného lístka pri nástupe,
  - možnosť dokúpenia jednorazového cestovného lístka pre spolucestujúcich,
  - overenie platnosti elektronického cestovného lístka,
  - možnosť blokovania (odblokovania) všetkých OCL vo vozidle po priložení karty revízora k ľubovoľnému označovaču,
  - spracovanie požiadaviek na storno (reklamačného procesu),
  - pri zopakovaní postupu použitého pre evidenciu jednorazového cestovného lístka pri nástupe cestujúceho, označovač vyhodnotí úkon ako prerušenie/skončenie platnosti už zaevidovaného jednorazového cestovného lístka.
- Plnohodnotne akceptovať CL a realizovať platby pomocou doteraz platných dopravných kariet dopravcov, kariet ISIC, vysokých škôl, stredných škôl a základných škôl vydaných v Slovenskej republike používaných v doprave v danej oblasti minimálne prvých 6 mesiacov od zahájenia činnosti. Trvalo zabezpečiť akceptáciu platných kariet prímestskej autobusovej dopravy nitrianskeho kraja.
- Akceptovať platobné metódy (EMV, NFC, ...) a platby mobilom (Apple Pay, Android Pay, ...),
- Akceptovať CL prostredníctvom využitia QR kódov (možná budúca požiadavka objednávateľ'a),
- Vizuálna a akusticky indikovať vybavenie cestujúceho,
- Vizuálna a akusticky indikovať poruchu.

## 5. Informačné a reklamné plochy

Vonkajšia a vnútorná plocha skiel, vonkajšia plocha vozidiel nemôžu slúžiť na umiestňovanie letákov a reklamných materiálov, alebo ako nosiče reklamy, pričom nezáleží, či ide o celovozidlovú reklamu, alebo reklamu pokrývajúcu len časť plochy vozidla, alebo skla.

### Mestské dopravné informačné plochy (fabióny)

Každé vozidlo musí byť, pre účely zverejnenia informačných materiálov, vybavené štandardizovanými informačnými plochami-fabiónmi, ktoré umožňujú umiestnenie aspoň 3 ks listov formátu A3. Tieto plochy musia byť zreteľne odlišené od reklamných fabiónov (plôch). V kľbových vozidlách musia byť vyčlenené takéto Mestské dopravné informačné fabióny na dvoch miestach. Polohu informačný fabiónov v rámci vozidla si

určuje Mesto Nitra. Odporúčajú sa podsvietené informačné fabióny. Text vo fabiónoch musí byť dobre čitateľný.

V informačných plochách môžu byť zverejnené len informácie týkajúce sa dopravy v rámci MHD NR a oznamy mesta Nitra, ako sú:

- schéma siete liniek na území mesta Nitra: Vo vozidlách sa na vhodnom mieste (ideálne nad dverami alebo informačný fabión) umiestňuje schéma liniek v tzv. "metro dizajne" s vyznačenými možnosťami prestupu na iné druhy dopravy (najmä dráhové, bikesharing), prípadne upozorňujúce cestujúcich na iné zaujímavosti (určí Mesto Nitra),
- výňatok zo zmluvných prepravných podmienok MHD NR,
- výňatok z tarifných podmienok MHD NR,
- informácie o mimoriadnych udalostiach v doprave, zmenách vo vedení liniek,
- ďalšie materiály propagujúce MHD NR + oznamy mesta Nitra.

V rámci MHD NR bude uplatňovaný jednotný formát informačných materiálov stanovený objednávatelom – Mestom Nitra. Dopravca je zodpovedný za zverejňovanie informačných materiálov v stanovenom čase.

### Fabióny na tlačené reklamné materiály

Obsah a forma reklamy vo vnútorných fabiónoch na tlačené reklamné materiály budú pod správou Mesta Nitra, nie dopravcu. Obsah a forma reklamy nesmú byť zameniteľné s dopravnými informáciami pre cestujúcich. V prostriedkoch verejnej dopravy nesmie byť použitá reklamná kampaň, ktorá priamo navádza na používanie individuálnej dopravy, či zosmiešňuje alebo inak dehonestuje cestovanie a používanie verejnej dopravy. Umiestnenie a odstránenie materiálov v interiéri vozidla vykoná dopravca pre objednávatel'a bezodplatne a neodkladne, podľa pokynov objednávatel'a.

V interiéri vozidla sú tlačené reklamné materiály umiestňované iba v reklamných paneloch (fabiónoch). Toto ustanovenie sa nevzťahuje na materiály, ktoré rozdáva vodič, alebo iný člen dopravného personálu. Nie je povolené podsvietenie reklamných fabiónov. Fabióny na tlačené reklamné materiály sa umiestňujú na bočnej strane vozidla, na strane oproti dverám, medzi oknami a strechou. Dopravca umiestni fabióny po celej dĺžke strany vozidla. Fabióny musia mať priestor na umiestnenie materiálu s rozmerom A3 na šírku pričom tieto musia byť dobre čitateľné a musia chrániť tlačený materiál pred jeho poškodením (nie sú potrebné uzamykateľné fabióny).

# ŠTANDARD PREDAJA CESTOVNÝCH DOKLADOV, INFORMAČNÝCH CENTIER, VYBAVENIA A KONTROLY

Cieľom štandardu je stanoviť pravidlá pre jednotný spôsob tarifného vybavenia cestujúcich a predaja cestovných dokladov.

## 6. Predaj predplatných cestovných lístkov

Predajom predplatných cestovných lístkov MHD NR sa rozumie vystavovanie príslušných typov preukazov formou BČK, podľa preukázaného a overeného nároku cestujúceho a predaj kupónov (elektronických) oprávňujúcich cestujúcich k využívaniu služieb v rámci MHD NR na základe ich platnosti.

Vydávanie preukazov- BČK zabezpečujú v MHD NR dopravcovia vo svojich IPC, alebo cez e-shop a poštou/kuriérom. V prípade požiadavky cestujúceho na zaslanie BČK poštou sa pripúšťa možnosť, že platbu za doručenie kuriérom si hradí cestujúci.

## 7. Druhy cestovných lístkov v MHD

Jednotlivé druhy CL, ich forma, spôsob predaja a úhrady je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Druh CL	Forma (nosič) CL				Spôsob predaja		Spôsob zaplataenia	
	Papier	SMS	BČK	Mobilná aplikácia	Predpredaj (IPC, internet atď.)	Predaj pri nástupe do vozidla	Hotovosť	Elektronická peňaženka (BČK, mobilná aplikácia), EMV platobná karta, SMS
Jednorazový CL	Áno	Áno	Áno	Áno	<b>Nie</b>	Áno	Áno	Áno
Časový CL	<b>Áno</b>	<b>Nie</b>	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno

## 8. Spôsoby predaja cestovných dokladov

Cestovný doklady používané v MHD NR sú predávané nasledujúcimi spôsobmi:

- v informačných a predajných centrách,
- v províznom predaji,
- prostredníctvom internetového predaja,
- predaj u vodiča,
- prípadne inou formou progresívneho spôsobu predaja (dopravné karty, platba aplikáciou, platba platobnou (bankovou) kartou, platba mobilom).

Dopravca pri vydávaní lístkov a BČK v MHD NR, musí zabezpečiť spoľahlivé overenie nároku na zľavu a jeho preukázanie.

### Informačné a predajné centra (IPC)

IPC sú základným detašovaným pracoviskom MHD NR v oblasti predaja cestovných dokladov a poskytovania informácií. Cestujúcim musia poskytovať nasledovný servis:

- predaj kompletného sortimentu dopravných kariet BČK,
- dobíjanie kreditu na BČK,
- informácie o cestovaní v MHD NR,
- bezplatné pripojenie na Wifi v priestore IPC, funkčne minimálne počas otváracích hodín IPC,
- informácie o zmenách v doprave,
- zberné miesto pre návrhy a sťažnosti od občanov,
- predaj doplnkového sortimentu a suvenírov,
- bezbariérový prístup.

Umiestnenie: Minimálne jedna kamenná prevádzka v území mestskej časti Staré Mesto Mesta Nitra s minimálne troma klientskými miestami, ktorých otvorenie bude operatívne reagovať na dopyt a návštevnosť zo strany cestujúcich. Čakacia doba návštevníka klientskeho centra nesmie byť dlhšia ako 15 minút (neplatí pre nárazové príchody návštevníkov a prípady, kedy sú otvorené všetky tri klientske miesta).

Otváracia doba každého IPC vychádza z potrieb občanov mesta, avšak minimálna otváracia doba je (PO-PIA 09:00-17:00 a SO 8:00-12:00, s výnimkou sobôt, na ktoré prípadne štátny sviatok). IPC musia byť vybavené potrebným hardvérom a softvérom a všetkými informačnými a propagačnými materiálmi. Všetky IPC musia umožňovať platby za služby hotovostným a aj bezhotovostným spôsobom.

### Províznny predaj

Prostredníctvom provízneho predaja je zabezpečované dobíjanie kreditu BČK a predaj predplatných CL. Ide o miesta, po dohode dopravcu s objednávateľom, kde sa koncentruje väčšie množstvo obchodných prevádzok, alebo väčšia koncentrácia obyvateľov-cestujúcich, ktoré poskytujú túto službu (napr. novinové stánky, turistické infocentrá, a pod). Na území mesta musí byť minimálne 6 miest provízneho predaja, musia byť geograficky primerane rozložené, pričom sa musia nachádzať minimálne v nasledovných mestských častiach: Staré Mesto, Klokočina, Chrenová. Províznny predaj musí prebiehať v prevádzkach s bezbariérovým prístupom s možnosťou platby hotovostne a bezhotovostne. Otváracia doba každej prevádzky provízneho predaja vychádza z potrieb občanov mesta. Stanoví sa po dohode dopravcu s objednávateľom avšak minimálna otváracia doba je (PO-PIA 09:00-17:00). Služby provízneho predaja môže zabezpečovať aj technické zariadenie (automat) s minimálnou prevádzkovou dobou a fyzickou dostupnosťou občanom 12h/denne/pracovný týždeň.



## Predaj vo vozidle

Spôsob predaja a sortiment cestovných lístkov predaných vo vozidle stanovuje objednávateľ. Každé vozidlo je vybavené elektronickou pokladnicou a vodič je povinný predávať všetky druhy lístkov v súlade s platnou tarifou a sortimentom cestovných lístkov (je tiež možné, aby vozidlo bolo vybavené iným predajným zariadením napr. samoobslužným automatom).

## Predaj cez internet

V rámci zlepšovania služieb pre cestujúcich je zavedený:

- predaj BČK (aj s možnosťou doručenia na adresu),
- dobíjanie BČK,
- predaj vybraných druhov cestovných lístkov cez internet.

Táto výhodná forma predaja umožňuje zvýšiť pohodlie cestujúcich pri nákupe BČK ako aj dobíjanie BČK a znížiť preťaženosť IPC a miest provízneho predaja. Elektronický cestovný lístok zakúpený cez internet bude aj možné stiahnuť do mobilu a pre označenie CL pri nástupe do vozidla použiť mobilný telefón.

## Predaj cestovných lístkov cez SMS

Dopravca je tiež povinný poskytovať cestujúcej verejnosti službu zakúpenia SMS lístkov. Spôsob predaja a sortiment cestovných lístkov cez SMS stanovuje objednávateľ.

## Predaj cestovných lístkov cez mobilnú aplikáciu

Dopravca je povinný poskytovať všetku technickú súčinnosť pre zavedenie a prevádzkovanie predaja cestovných lístkov prostredníctvom mobilnej aplikácie.

## 9. Prepravná kontrola

Kontrolu cestovných dokladov a cestovných lístkov vykonáva oprávnená osoba dopravcu v súlade s Prepravným poriadkom MHD NR. Oprávnenou osobou je vodič, revízor alebo iný člen osádky vozidla. Papierové cestovné lístky môžu byť oprávnenou osobou dopravcu kontrolované vizuálnou formou (napr. v prípade nepoužívania QR kódov na papierovom cestovnom lístku).

Revízor pri kontrole elektronických a predplatných cestovných lístkov používa technické zariadenie, ktoré musí umožniť minimálne nasledovné:

- Komunikáciu s kartami typu Mifare Classic, Mifare Desfire EV1 a Mifare Desfire EV2 v súlade s platnými technickými štandardmi vyčítanie a zobrazenie údajov uložených na karte,
- overenie platnosti elektronického cestovného lístka,
- overenie platnosti predplateného cestovného lístka,
- uschovať dáta o kontrolovaných cestovných lístkoch a kartách,

Dopravca zabezpečí minimálne štyroch aktívnych zamestnancov (revízorov) vo výkone, ktorí budú denne vykonávať kontroly zakúpenia cestovných lístkov na linkách MHD Nitra. Počas víkendu a sviatku zabezpečí minimálne dvoch aktívnych zamestnancov (revízorov) vo výkone. Dopravca zabezpečí motivačné nastavenie mzdy v závislosti od počtu skontrolovaných cestujúcich, počtu udelených pokút a výšky sumy vybranej za pokuty. Minimálny počet skontrolovaných cestujúcich, udelených pokút a výšku sumy vybranej za pokuty určí Mesto Nitra. Informáciu o počte skontrolovaných cestujúcich zasiela Dopravca Mestu Nitra v mesačných výkazoch.

## ŠTANDARD DOPRAVNÝCH VÝKONOV A PREVÁDZKY ZÁLOHY

### 10. Štandard prevádzky zálohy

Prevádzkovou zálohou v cestnej doprave sa rozumie vozidlo vrátane vodiča pripravené vykonávať prepravu bezprostredne po ohlásení výpadku. Za prevádzkovú zálohu sa nepovažuje vozidlá, ktoré sú v stave údržby a opráv.

Odporúča sa, aby dopravca udržiaval prevádzkovú zálohu pre prípad výpadku vo výške minimálne 3% z celkového počtu vozidiel potrebných v daný deň na prepravu cestujúcich v MHD NR. Dopravca prevádzkujúci MHD NR musí mať pre prípad výpadku zabezpečenú prevádzkovú zálohu minimálne jedným vozidlom.

### Mimoriadne udalosti v doprave

#### *Mimoriadne udalosti v doprave spôsobené dopravcom*

Ide o také udalosti v doprave, ktoré boli spôsobené dopravcom. Predovšetkým ide o nevypravenie spoja, poruchu vozidla, nespôsobilosť vodiča k výkonu práce, dopravná nehoda zavinená vodičom pri realizácii výkonu v rámci MHD NR, nefunkčný tarifno-vybavovací systém,, atď.

### *Mimoriadne udalosti v doprave nezávisle od dopravcu*

Sú také udalosti, ktoré neboli spôsobené dopravcom. Ide hlavne o udalosti, pri ktorých sa dopravná komunikácia stane neprejazdnou (dopravná nehoda nezavinená vodičom vozidla dopravcu, uzavretie dopravnej komunikácie, mimoriadny odklon dopravy, vyššia moc atď.), alebo z dôvodu nepriaznivých klimatických podmienok, alebo inej udalosti napr. strata nadväznosti nezavinená dopravcom, atď.

### *Postup v prípade vzniku mimoriadnej udalosti*

V prípade, že sa vyskytne mimoriadna udalosť počas vykonávania spoja, dopravca je povinný vykonať také opatrenia, aby sa negatívne dopady na cestujúcu verejnosť minimalizovala. Pri vzniku mimoriadnej udalosti v doprave je vodič vozidla povinný vykonať všetky opatrenia, ktoré stanovuje interný predpis dopravcu a neodkladne zabezpečiť informovanosť a bezpečnosť všetkých cestujúcich.

V prípade, že technický stav vozidla dovoľuje dojazd do najbližšej konečnej zastávky, vodič pokračuje v jazde a dopravca zabezpečí výmenu vozidla buď priamo na trase, alebo v konečnej/východiskovej zastávke. V prípade, že vozidlo s technickou poruchou má vykonať následný spoj z konečnej zastávky, dopravca musí zabezpečiť včasný odchod následného spoja iným vozidlom, ak je to z časového a územného rozsahu možné (napríklad presun náhradného vozidla na konečnú zastávku). Ak sa cestná komunikácia stane neprejazdnou o náhradnej trase operatívne rozhodne dispečing dopravcu, pričom túto skutočnosť oznámi objednávateľovi. Pri voľbe náhradnej trasy sa prihliada na to, aby odchýlka od pôvodnej trasy bola čo najmenšia. Vodič je o vzniknutej zmene povinný neodkladne informovať cestujúcich. Rozsah a spôsob informovania určí Mesto Nitra.

Vypravenie náhradného spoja, zabezpečenie náhradnej prepravy v MHD NR:

- V prípade vzniku mimoriadnej udalosti, ak ďalší spoj idúci po rovnakej trase má odchod o viac ako 15 min., je dopravca povinný vypraviť záložné vozidlo čo najskôr, najneskôr do 15 minút. O skutočnosti vypravenia náhradného spoja informuje dispečing dopravcu objednávateľa. Vzniknutý výkon v súvislosti s vykonaním spoja bude považovaný za oprávnený.
- V prípade vzniku mimoriadnej udalosti nezávislej od dopravcu, ak ďalší spoj idúci po rovnakej trase má odchod o menej ako 15 min, nie je dopravca povinný vypraviť záložné vozidlo. Vzniknutý výkon v súvislosti s vykonaním spoja nebude považovaný za oprávnený.

- V prípade vzniku mimoriadnej udalosti závislej od dopravcu, je dopravca povinný vypraviť záložné vozidlo čo najskôr, najneskôr do 15 minút. Vzniknutý výkon v súvislosti s vykonaním spoja nebude považovaný za oprávnený.

## 11. Zabezpečenie dopravy podľa cestovného poriadku

Doprovca je povinný zabezpečiť všetky svoje spoje v celej dĺžke, ktoré má podľa platného cestovného poriadku vykonať. Všetky spoje musia byť prevádzkované výlučne na trase stanovenej aktuálnym cestovným poriadkom a musia obslúžiť všetky stanovené zastávky v správnom poradí. Dopravca nesmie bez objektívnej príčiny skrátiť alebo zmeniť trasu spoja, ako aj zmeniť časy odchodov a príchodov zo zastávok.

### **Presnosť dodržiavania cestovných poriadkov**

Dopravca je povinný zabezpečiť, aby všetky spoje zo zastávok odišli presne podľa platného cestovného poriadku. Pod presnou prevádzkou sa rozumie taká, pri ktorej spoje v sledovaných obdobiach dodržiavajú presné, pri odchode zo začiatkových alebo z nácestných zastávok, časové údaje, uvedené v cestovných poriadkoch, prípadne s dovolenou časovou odchýlkou. Skorší odchod vozidla zo zastávky, ako je uvedené v cestovnom poriadku, nie je povolený.

Tolerovaná časová odchýlka odchodu zo začiatkovej zastávky s časovými údajmi v cestovnom poriadku MHD NR je 0 minút (tolerancia +0:00 až 0:59 min).

Tolerovaná časová odchýlka pre nácestné zastávky MHD NR od 0 do +4 minút (tolerancia +0:00 až 3:59 min). Pod znamienkom + sa rozumie meškanie (napr. 2 minúty znamená odchod o 2 minúty neskôr ako je uvedený v cestovnom poriadku), pod znamienkom – sa rozumie predčasný odchod.

Ak nezabezpečí Dopravca odchod zo zastávky načas a ani v rámci tolerovanej časovej odchýlky, okrem preukázanej situácie pri zníženej priepustnosti cestnej siete, môže Mesto Nitra Dopravcovi udeliť finančnú pokutu.

## 12. Záznam o prevádzke vozidla

Každé vozidlo prevádzkované na linkách v rámci MHD NR, musí byť vybavené záznamom o prevádzke vozidla, ktoré musí obsahovať minimálne nasledovné údaje:

- meno vodiča (vodičov),
- obchodný názov dopravcu,
- evidenčné číslo, alebo registračnú značku vozidla,
- linku a poradové (kurzové) číslo vozidla,

- časy nástupu a ukončenia služby vodiča, alebo odchodu a príchodu vozidla do vozovní, alebo garáží,
- všetky meškania a mimoriadnosti v doprave.

Všetky údaje je vodič povinný vyplniť pravdivo a včas. Záznam o prevádzke vozidla je vodič povinný na požiadanie predložiť oprávnenému pracovníkovi objednávateľa na kontrolu.

Dopravcovia sú povinní počas obdobia minimálne dvoch rokov všetky záznamy o prevádzke vozidla archivovať a v prípade potreby poskytnúť na kontrolu objednávateľovi. Okrem záznamu o prevádzke vozidla je možné získavať údaje o prevádzke vozidla aj z palubných počítačov vozidiel.

Každý vodič (autobus), musí byť vybavený platným cestovným poriadkom, prípadne služobným cestovným poriadkom. Dopravca je povinný zabezpečiť, aby vodiči dodržiavali všetky pokyny uvedené v služobnom cestovnom poriadku. Dopravca je povinný zabezpečiť, aby vodiči správne nastavili prihlásenie svojej služby do palubného počítača, ktorým je vozidlo vybavené.

### 13. Zariadenie na sledovanie vozidla

Každé vozidlo je vybavené zariadením na sledovanie polohy podľa GPS súradníc a odchýlke od CP. Informácie sú archivované a Dopravca poskytne počas celej platnosti zmluvy objednávateľovi trvalý nepretržitý vzdialený prístup do dispečerského systému tak, aby si objednávateľ vedel kedykoľvek získať potrebné informácie aj s možnosťou ich exportu a tlače. Dopravca sprístupní online dátové rozhranie s aktuálnymi údajmi o polohe a prípadných odchýlkach od CP. Formát týchto dát musí zodpovedať štandardom v tejto oblasti. Prístup tretích strán k týmto dátam bude odsúhlasovať objednávateľ.

Dopravca sprístupní objednávateľovi online monitoring všetkých vozidiel MHD, za účelom kontroly plnenia zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme. Dopravca je povinný sprístupniť dáta v elektronickej podobe umožňujúcej analytické spracovanie poskytnutých dát. Formát súborov musí umožňovať prácu v programoch Microsoft excel. Dopravca zabezpečí objednávateľovi prístup do online monitoringu a k požadovaným dátam tak, že budú objednávateľovi dostupné nepretržite, 24 hodín denne na elektronicky dostupnom mieste.

### 14. Správanie sa pracovníkov dopravcu k cestujúcim

Pracovníci dopravcu (najmä vodiči, zamestnanci informačných kancelárií, predajných miest, informátori a dispečeri) sa musia k cestujúcim správať slušne, ochotne. Vodiči nesmú byť hrubí na cestujúcich. Vodič nesmie cestujúcich obťažovať komentovaním dopravnej situácie a urážkami ostatných účastníkov cestnej premávky. Vodič počas pobytu vo vozidle nesmie fajčiť a obťažovať cestujúcich hlasnou zvukovou reprodukciou.

Vodič je povinný vylúčiť cestujúceho z prepravy, ak cestujúci napriek upozorneniu nedodržiava Prepravný poriadok, Zmluvné prepravné podmienky, Tarifu, alebo nerešpektuje pokyny a príkazy zodpovednej osoby dopravcu.

Vodič, prípadne iný zamestnanec dopravcu, je povinný informovať cestujúcich o všetkých neštandardných situáciách, ktoré počas prepravy nastanú. Najmä ak ide o mimoriadnosti v doprave. V takomto prípade je vodič povinný čo najskôr poskytnúť cestujúcim približne informáciu o dĺžke čakania, meškania, prípadne o spôsobe, ako sa situácia bude riešiť.

Pri zastavovaní na zastávkach je vodič povinný zastaviť čelom vozidla pri označníku, a nadísť vozidlom čo najtesnejšie k hrane nástupišťa, výstupišťa. Na zastávke môžu zastaviť súčasne maximálne dve vozidlá. Ak je na zastávke dostatočný priestor, môže tam zastaviť aj tretie a ďalšie vozidlo, ktorého vodič môže umožniť cestujúcim nástup a výstup. Pre vodiča tretieho a ďalšieho vozidla, ktorého zastávka nebola konečnou, je povinný v takomto prípade opätovne zastaviť vozidlo pri označníku zastávky a umožniť nástup cestujúcim.

Na zastávkach, kde podľa cestovného poriadku celodenne zastavujú vozidlá liniek len na znamenie, je vodič povinný zastaviť vždy, ak sa na zastávke nachádza stojaca osoba, alebo ak cestujúci, ktorý je vo vozidle dal včas pomocou príslušného signalizačného zariadenia požiadavku na zastavenie.

## 15. Informačné povinnosti dopravcov

Vo všetkých prípadoch informovania cestujúcich dopravcom o dočasných zmenách v doprave (napr. výluková činnosť) musí byť využitá jednotná grafická úprava podľa vzoru určeného objednávatelom a informačný materiál musí byť priebežne kontrolovaný, aktualizovaný a udržiavaný v čitateľnom stave. Objednávateľ môže v opodstatnených prípadoch povoliť výnimky grafického vzhľadu informačných materiálov.

Po ukončení dočasnej zmeny v doprave je dopravca povinný skontrolovať odstránenie všetkých informačných materiálov súvisiacich so zmenou a uviesť označníky zastávok, prípadne iné informačné plochy do stavu zodpovedajúceho aktuálnemu smerovaniu liniek a cestovných poriadkov.

Doprovca je povinný na žiadosť objednávateľa zabezpečiť informovanie cestujúcich aj v prípade zmien väčšieho rozsahu.

O dočasnej zmene vedenia trasy linky, alebo liniek pri nezmenenom umiestnení zastávok sú cestujúci informovaní dopravcom iba vtedy, ak spôsobí nedodržanie nadväznosti v prestupných uzloch. V takomto prípade je dopravca povinný zabezpečiť informovanie cestujúcich vyvesením informácií na dotknutých zastávkach najmenej 1 deň vopred.

Za zverejňovanie cestovných poriadkov je zodpovedný dopravca<sup>2</sup>. Cestovné poriadky sa na zastávkach umiestňujú len na plochy na to určené. Na ploche pre umiestnenie cestovných poriadkov nesmú zostávať neplatné cestovné poriadky.

---

<sup>2</sup> § 15 ods. 5 zákona č. 54/2012 Z. z. o cestnej doprave, § 87, vyhlášky 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh